

**BERG
SPAREBANK**
Lokalbanken ved din side

Årsberetning 2018

Innholdsfortegnelse

Årsberetning 2018	1
Innledning	4
Samfunnsøkonomi og rammevilkår.....	5
Virksomhetens art, lokalisering og styring.	6
Virksomheten i 2018.	11
Risikoforhold og intern kontroll	13
Resultatutvikling.....	15
Kapitalutvikling.....	18
Utsiktene for kommende år	19
Resultatregnskap.....	21
Balanse	23
Eiendeler	23
Gjeld og egenkapital.....	24
Kontantstrømoppstilling.....	25
Generelle regnskapsprinsipper	26
Generelt.....	26
Resultatposter	26
Utlån – beskrivelser og definisjoner	26
Overtatte eiendeler	27
Finansielle instrumenter.....	28
Omregningsregler for valuta	29
Langsiktig gjeld	30
Kontantstrømoppstilling.....	30
Noter	31
NOTE 1 – FINANSIELL RISIKO	31
NOTE 2 – KREDITTRISIKO	32
NOTE 3 – KAPITALDEKNING.....	38
NOTE 4 – LIKVIDITETSRISIKO	40
NOTE 5 – RENTERISIKO	41
NOTE 6 – MARKEDSRISIKO	42
NOTE 7 - RENTER OG LIGNENDE KOSTNADER PÅ ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	44
NOTE 8 – ANDRE RENTEKOSTNADER.....	44
NOTE 9 – PROVISJONSINNTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER	45
NOTE 10 – PENSJON	45
NOTE 11 – LØNN- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER	46
NOTE 12 – LÅN OG YTELSE	46
NOTE 13 – VARIGE DRIFTSMIDLER	47
NOTE 14 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER.....	47
NOTE 15 – SKATT	48
NOTE 16 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK	49
NOTE 17 – OVERTATTE EIENDELER.....	49

NOTE 18 – EIERANDELER I DATTERSELSKAP	49
NOTE 19 – GJELD KREDITTINSTITUSJONER – INNSKUDD FRA / GJELD TIL KUNDER.....	50
NOTE 20 – GJELD VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER	50
NOTE 21 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD	51
NOTE 22 – EGENKAPITAL.....	51
NOTE 23 – GARANTIER	51
NOTE 24 – NØKKELTALL.....	52
Revisors beretning for 2018	53

Innledning

Berg Sparebank har datterselskapene AS Storgaten 10 og Berg Sparebank Eiendomsmegling AS som inngår i konsernregnskapet. Konsernregnskapet avviker ikke vesentlig fra bankens regnskap. Der ikke annet er nevnt, tar opplysningene i årsberetningen utgangspunkt i morbankens virksomhet og regnskap.

Berg Sparebank oppnådde i 2018 et resultat før skatt på 44,8 mill. kroner. Dette er marginalt svakere enn rekordåret 2017 som endte på 45,8 mill. kroner. Resultatet preges positivt av økt rentenetto i nominelle kroner, god vekst i andre driftsinntekter, gevinst ved salg av anleggsaksjer og lave tap på utlån. Som følge av negativ børsutvikling i 2018 er netto kursgevinster på finansielle instrumenter betydelig redusert i forhold til fjoråret, og dette bidrar til å trekke resultatet ned. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) er resultatet redusert fra 1,66 prosent i 2017 til 1,43 prosent i 2018.

Rentenettoen er økt med 2,2 mill. kroner. Økningen i kroner skyldes primært økt utlånsvolum da redusert kundemargin og økt fundingkostnad trekker rentenettoen ned. I prosent av GFK reduseres rentenettoen fra 2,08 prosent i 2017 til 1,91 prosent i 2018.

Netto andre driftsinntekter er redusert med 2,7 mill. kroner fra 2017, og skyldes primært at netto kursgevinst på finansielle instrumenter er redusert fra 5,8 mill. kroner i 2017 til 0,8 mill. kroner i 2018. I prosent av GFK er netto andre driftsinntekter redusert fra 1,23 prosent i 2017 til 1,00 prosent i 2018.

Netto provisjonsinntekter fra banktjenester utgjør 22,6 mill. kroner – en økning på 2,6 mill. kroner sammenlignet med samme tidspunkt i fjor. Av økningen kommer 1,5 mill. kroner fra økt utlånsvolum og provisjon på utlånsporteføljen i Eika Boligkreditt.

Utbytte fra aksjer og egenkapitalbevis reduseres med 0,4 millioner fra 8,2 mill. kroner i 2017 til 7,8 millioner i 2018. I forbindelse med fusjonen mellom BankAxept, BankID og VBB (Vipps) har banken bokført en gevinst på anleggsmidler på kr. 3,4 mill. kroner. I tillegg bokføres gevinst ved omdanning fra VISA NORGE FLI til VN Norge AS på 2,4 mill. kroner, til sammen 5,8 mill. kroner.

Driftskostnadene for 2018 er 4,2 mill. kroner høyere enn kostnadene for 2017. Dette er 0,4 mill. kroner over budsjett, og kostnadsøkningen er relatert til økt bemanning og overlapp i forbindelse med pensjonering samt økt bruk av fellestjenester. Målt mot GFK er kostnadene 1,60 prosent mot 1,65 prosent i 2017. Kostnader i prosent av inntekter i 2018 utgjør 54,9 prosent mot 50,0 prosent i 2017.

Tap på utlån og garantier utgjør summen av individuelle nedskrivninger, nedskrivninger på grupper av lån, konstaterte tap og inngått på tidligere tap. Ved utgangen av 2018 kostnadsføres netto 2,0 mill. kroner på tap på utlån og garantier mot inntektsføring av 0,1 mill. kroner i 2017. I prosent av GFK utgjør tap på utlån og garantier 0,06 prosent mot 0,00 prosent i 2017.

Berg Sparebank har i 2018 nok ett år med solid utlånsvekst, og utlånsveksten inklusive Eika Boligkreditt endte på 10,6 prosent. Innskuddsveksten er på 3,1 prosent. Bankens forvaltningskapital er økt med 11,5 prosent til 3,256 milliarder kroner.

Utlån i bankens balanse er ved utgangen av året 2,747 milliarder kroner, mens porteføljen i Eika Boligkreditt er på 1,430 milliarder kroner – totalt er utlånsporteføljen på 4,177 milliarder kroner. Bankens forretningskapital er på 4,686 milliarder kroner, en økning på 10,4 prosent.

Samfunnsøkonomi og rammevilkår

2018 ble et godt år for norsk økonomi. Sysselsettingen økte med om lag 55 000 i løpet av 2018, og handelsbalansen endte med overskudd på 288 milliarder kroner, godt hjulpet av relativt høye oljepriser, og en sterk amerikansk dollar det meste av året.

Verdiskapningen, målt ved BNP for Fastlands-Norge de 11 første månedene i 2018 er 2,4 prosent over samme måneder i 2017. Konsumprisveksten i 2018 var 2,6 prosent, omtrent det samme som lønnsveksten, som ventes å havne på 2,7 prosent ifølge siste pengepolitiske rapport fra Norges Bank.

Regjeringen valgte i juni 2018 å videreføre boliglånsforskriften. «Den høye gjelden i norske husholdninger utgjør fortsatt en risiko for norsk økonomi og arbeidsplasser. Det er bred enighet om at det er riktig med enkelte kjøreregler for bankenes utlånspraksis», uttaler finansminister Siv Jensen i en pressemelding 19. juni 2018. Den nye boliglånsforskriften trådte i kraft 1. juli, og gjelder frem til 31. desember 2019. «Analyser fra Finanstilsynet og Norges Bank viser at boliglånsforskriften virker etter hensikten. Færre enn før tar opp svært store lån når de kjøper bolig», sier finansministeren. Forskriften åpner for at bankene kan gi en viss andel lån som ikke oppfyller alle kravene i forskriften. Denne fleksibilitetskvoten er 10 prosent av utlånsvolumet hvert kvartal, med unntak av i Oslo, der den er 8 prosent.

Ved utgangen av 2018 er prognosen for 2019 at det blir et år med fortsatt god vekst i norsk økonomi godt hjulpet av en vekst på 10–15 prosent i oljeinvesteringene. Usikkerheten er imidlertid stor, både som følge av at oljeprisen falt tilbake mot slutten av året, og fordi det er mange uromomenter internasjonalt i det nye året. BREXIT, handelskonflikten mellom USA og Kina, og fare for nye oljeprisfall er kanskje de viktigste risikoene.

2.1 Boligprisen

Etter at boligprisene falt på landsbasis i 2017 med 2,1 prosent har boligprisene i 2018 økt med 0,8 prosent. Målt fra desember 2017 til desember 2018 er prisene opp 2,8 prosent. Lokalt i Østfold med fokus på Halden og Fredrikstad er derimot boligprisene opp hhv 4,7 og 3,7 prosent. Boligmarkedet påvirkes av mange faktorer som tilbud og etterspørsel, befolkningsvekst, arbeidsledighet og ikke minst boligrente. Boligpriser som over tid øker betydelig mer enn den generelle pris og inntektsvekst har lenge vært til stor bekymring for Norges bank og Finanstilsynet ettersom dette bidrar til å øke husholdningenes gjeld og potensielt kan bidra til finansiell ustabilitet.

2.2 Oljeprisen

Norge er en viktig leverandør av olje og gass til det globale markedet, og nesten all olje og gass som produseres på norsk sokkel eksporteres. Inntektene selskapene og staten mottar fra salg av olje og gass har vært helt sentrale for å skape det Norge vi kjenner i dag. Dette tilsvarer om lag 50 prosent av total norsk vareeksport.

Etter at oljeprisen i 2017 styrket seg med om lag 18 prosent har den i 2018 falt fra USD 66,9 til USD 54,1 – et fall på ca 19 prosent. Fra toppunktet i juni 2014 på ca USD 115 per fat til dagens nivåer er det et dramatisk inntektsfall for den norske stat. Etter en tøff omstillingsperiode er derimot investeringslysten tilbake i sektoren, og optimismen er nå synlig gjennom økte investeringer og nyrekruttering.

2.3 Sysselsetting

Etter noen år med fallende sysselsetting i Norge endte 2018 med en arbeidsledighet (SSB's AKU for okt) på 4 prosent. Dette er identisk med arbeidsledigheten på samme tid i 2017. Lav rente, fall i kronekursen, ansvarlige lønnsoppgjør og en dynamisk finanspolitikk er viktige drivere til økt sysselsetting.

2.4 Renteutviklingen

Norges Bank har i mange år hatt et mål om en årsvekst i konsumprisene som over tid skal være nær 2,5 prosent. Dette målet ble gjennom en ny forskrift for pengepolitikken satt ned med 0,5 prosentpoeng til 2,0 prosent i 2018. Styringsrenten er et av sentralbankens viktigste styringsverktøy for å nå dette målet, og styringsrenten blir brukt aktivt for å stimulere veksten i økonomien. Styringsrenten, som har vært uendret på 0,5 prosent siden mars 2016, ble i september økt med 0,25 prosentpoeng til 0,75 prosent. Pengemarkedsrenten målt som 3 måneders Nibor har i 2018 økt fra 0,80 prosent til 1,27 prosent. Dette er en relativ økning i bankenes eksterne fundingkostnad på 59 prosent noe som førte til at bankene økte boliglånsrenten med om lag 0,25 prosentpoeng høsten 2018.

2.4 Kredittvekst

Etter en stabil gjeldsvekst i husholdningene fra mai til september i 2018, har veksten blitt redusert i de to påfølgende månedene. I november avtok gjeldsveksten med tre tideler til 5,4 prosent. Med det har veksten kommet en god del ned siden forrige toppnivå i mai 2017 på 6,7 prosent. Imidlertid befinner veksten seg fortsatt over husholdningenes inntektsvekst. De ikke-finansielle foretakene hadde på sin side en vekst på 5,6 prosent i samme periode. Det er bekymringsfullt at gjelden over tid stiger mer enn lønnsveksten, og blant annet OECD frykter en norsk boligboble skapt av lave renter og høy kredittvekst.

2.5 Kronekursen

Den norske kronens kursutvikling over tid er sterkt knyttet til oljeprisen. I 2018 har kronen vært volatil mot valutaer som USD, Euro og SEK, og kronen er gjennomgående svakere ved utgangen av 2018 enn ved inngangen. En svekkelse av kronen er isolert sett positivt overfor eksportrettet næringsliv. Derimot betyr også en svekket krone at importerte varer blir dyrere, noe som på sikt vil bidra til økt inflasjon.

2.6 Børsutviklingen

Etter at hovedindeksen på Oslo Børs hadde en solid kursoppgang i 2017 på hele 19,1 prosent endte hovedindeksen i 2018 med en kursnedgang på 2,1 prosent. Dette etter at kursene hadde steget jevnt og trutt fra 816,24 poeng til toppnotering 2. oktober med 943,99 poeng (+ 15,7 %). Det er mange faktorer som bidrar til at optimisme og fremtidsro skifter til frykt og uro. USA's handelskrig med Kina og verden for øvrig gjennom politikken «America first», usikkerhet knyttet til eventuelle virkninger av og om det blir et Brexit, og politisk uro i Frankrike og Italia er alle faktorer som bidrar til et mer usikkert og omskiftelig verdensbilde.

Virksomhetens art, lokalisering og styring.

3.1 Eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance)

3.1.1 Innledning

Corporate Governance dreier seg i korte trekk om prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse. Prinsippene regulerer forholdet mellom eierne, styret og ledelsen. I en litt videre forstand omfatter CG også forholdet til andre som for eksempel ansatte, kreditorer, myndigheter, lokalsamfunn og forretningsforbindelser. Følgende redegjørelse bygger i store trekk på Den norske standarden for eierstyring og selskapsledelse utarbeidet av NUES, tilpasset en modell for norske sparebanker som er anbefalt av Sparebankforeningen i Norge.

3.1.2 Generalforsamlingen

Bankens øverste organ er Generalforsamlingen. Dette er sammensatt av tre grupperinger – kundevalgte, offentlig oppnevnte og ansatte. Generalforsamlingens sammensetning er åtte representanter valgt av kundene, fire valgt av kommunen og fire valgt av de ansatte. Generalforsamlingen velger bankens styre og revisor. Styret er Generalforsamlingens organ for å lede og utøve den strategiske og operative driften av banken. Generalforsamlingen godkjenner årsregnskapet og beslutter honorarer til bankens tillitsvalgte. Generalforsamlingens kontroll med virksomheten utøves av statsautorisert revisor. Det avgis egen beretning fra revisor til Generalforsamlingen i forbindelse med fremlegging og godkjenning av årsregnskapet. Det avholdes årlig minimum to møter i Generalforsamlingen hvor årsregnskap, årsberetning og disponering av overskudd vedtas. I tillegg gjennomføres valg i henhold til lov og vedtekter. Møtene i Generalforsamlingen ledes av Generalforsamlingens leder eller nestleder. Innkalling skal i henhold til allmennaksjeloven sendes ut minimum fjorten dager før møtet.

3.1.3. Styret.

Styret fører løpende kontroll med bankens drift og risikoeksponering gjennom kvartalsvise rapporteringer av finansielle nøkkeltall og strategiske måltall. Gjennom utarbeidelse av policydokumenter og instruksjoner for risikoområder, bevilgningsfullmakter, årlig ICAAP og internkontrollrapportering i henhold til egen forskrift for bankene, følger styret med på bankens strategiske og operasjonelle risiko. Dette arbeidet overvåkes av Statsautorisert revisor, som avgir en årlig erklæring vedrørende arbeidet med intern kontroll og ICAAP.

3.1.4 Valgkomité

Finansforetaksloven og bankens vedtekter regulerer hvordan valgkomitéarbeidet skal foregå i Berg Sparebank. Ansattes representanter og offentlig oppnevnte representanter til Generalforsamlingen velges etter egne prosedyrer. Kundevalgte velges i et eget valg møte, etter innstilling fra valgkomiteén. Komiteén foreslår medlemmer til Generalforsamling, styret, valgkomite og øvrige komiteer. Valgkomiteén består av tre representanter hvorav en representant er fra de ansatte.

3.1.5 Bankens ledelse

Administrerende banksjef leder banken sammen med tre avdelingsledere, som samlet utgjør bankens ledergruppe. Adm. banksjef har ledet Berg Sparebank siden mars 2007. Han har 33 års bankerfaring, de siste 19 årene som leder. Controller er leder av Økonomi og intern drift, og er adm. banksjefs stedfortreder. Avdelingsleder PM/BM er leder for Person- og Bedriftsmarkedet. Avdelingsleder KS er leder for bankens Kundeserviceavdeling. For ytterligere detaljer henvises til bankens organisasjonsplan.

3.1.6 Bankens virksomhet og lokalisering

Berg Sparebank er selvstendig lokalbank med hovedkontor i sentrum av Halden, og avdelingskontor i sentrum av Fredrikstad. Bankens Visjon, Kjerneverdier og Forretningside er:

Visjon:

Vi styrker lokalsamfunnet.

Kjerneverdier:

Blid, Engasjert, Rask, Grundig.

Forretningside:

Berg Sparebank skal være en selvstendig lokalbank som skaper gode kundeopplevelser gjennom personlig service og helhetlig økonomisk rådgivning for personer, næringsliv og landbruk.

Banken skal dekke kundenes behov for finansielle tjenester, forsikring og økonomisk rådgivning gjennom alle livsfaser. Berg Sparebank er en selveiende institusjon uten eksterne eiere. Bankens styrings- og kontrollorganer har sine respektive oppgaver og formål. De ulike organers roller og ansvar er definert gjennom lovgivning, forskrifter og vedtekter.

3.1.7 Selskapskapital

Styret har definert langsiktig minimumsmål for ren kjernekapitaldekning til 14,5 %. Tilsvarende er kjernekapitaldekning og krav til ansvarlig kapitaldekning satt til henholdsvis 16,0 % og 18,0 %. Dagens nivå på 19,11 prosent ren kjernekapitaldekning gir oss en buffer til minimumsmålet, og den skal gradvis styrkes gjennom uendret risikoprofil og vekst tilpasset bankens lønnsomhet og kapitalisering. Berg Sparebank har foreløpig ikke hatt behov for utstedelse av fondsobligasjonslån eller emisjon av egenkapitalbevis for å styrke bankens kapitaldekning.

3.1.8 Styret, sammensetning og uavhengighet

Styret består av seks medlemmer og fire varamedlemmer. 5 medlemmer og 3 varamedlemmer velges av generalforsamlingen. 1 medlem, 1 observatør og tilhørende varamedlemmer velges av og blant de ansatte. Kvinneandelen i styret er p.t. 50 prosent. Leder og nestleder velges av Generalforsamlingen ved særskilte valg. Samtlige valgte medlemmer velges for to år. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges.

3.1.9 Risiko- og revisjonsutvalg

Det er etablert eget Risiko- og revisjonsutvalg i tråd med Finansforetakslovens § 8–18, §8–20 samt §13–6. To medlemmer av styret, hvorav en med revisjonsutdanning, utgjør Risiko- og revisjonsutvalget i Berg Sparebank. Instruks for Risiko- og revisjonsutvalget er en del av instruks for styret. Utvalget utarbeider og følger en årsplan for sitt arbeid. Utvalget har i 2018 avholdt 4 møter.

3.1.10 Styrets arbeid

Styret utarbeider og følger en årsplan for sitt arbeid. Årsplanen tidfester sentrale områder som oppdatering av strategisk plan, nøkkeltallsrapporteringer, ICAAP, internkontroll med mer. Det utarbeides månedlige regnskaper og kvartalsvise delårsregnskaper. Styret har i sitt arbeid fokus på at banken organiseres på en forsvarlig måte samt på bankens økonomiske stilling, formuesforvaltning og utøvelse av samfunnsansvar. Det er utarbeidet en egen instruks for styret. Styret har i 2018 avholdt 6 ordinære styremøter, samt besluttet en styresak pr. sirkulasjon. I tillegg har styret hatt en 2 dagers strategisamling sammen med ledergruppen. Styret evaluerer årlig sin sammensetning og arbeidsform, og det foretas løpende oppfølging av vedtatte planer og budsjetter.

3.1.11 Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styret innstilles av valgkomite og besluttet av Generalforsamlingen. Godtgjørelsen fremgår av note til årsregnskapet. Berg Sparebank har ikke etablert bonusordninger eller andre former for kompensasjon til styremedlemmer.

3.1.12 Godtgjørelse til ledende ansatte

Godtgjørelse til ledende ansatte er regulert av retningslinjer for godtgjørelse i Berg Sparebank vedtatt av styret. Godtgjørelse består av fast lønn, samt bonus. Bonus kan ikke utgjøre mer enn 1,5 x brutto månedslønn til lavest lønnet ansatt. Bonusordningen gjelder samtlige ansatte. Adm. banksjef har ingen bonusordning. Adm. banksjefs lønn og øvrige godtgjørelse fremgår av note til årsregnskapet. Lønn og godtgjørelse til adm. banksjef besluttet årlig i styremøte.

3.1.13 Informasjon/kommunikasjon

Banken utarbeider kvartalsvise delårsregnskaper, årsregnskap med beretning og noter samt Pilar 3 rapport. Denne informasjonen blir tilgjengeliggjort for offentligheten på bankens nettside.

3.1.14 Revisor

Revisor deltar i møter med styret og Risiko- og revisjonsutvalget i forbindelse med behandling av internkontroll, samt ved styrets godkjenning av bankens årsregnskap. Revisor deltar også i Generalforsamlingens møte hvor årsregnskapet legges frem for endelig godkjenning. Revisor gjennomgår den interne kontrollen og avlegger en årlig beretning om denne samt bankens ICAAP prosess. Revisor fremlegger dokumentasjon på arbeid som er utført ut over ordinær revisjon. Revisors godtgjørelse fremlegges til godkjenning i Generalforsamlingen.

3.2 Etikk

Berg Sparebank er forvalter av sine kunders midler, og skal være en etterrettelig, solid og troverdig samarbeidspartner overfor kunder og andre forretningsforbindelser. Som bank er vi i særlig grad avhengig av omverdenens tillit. Kunder, offentlige myndigheter og andre finansinstitusjoner må til enhver tid ha tillit til bankens profesjonalitet og integritet. Dette innebærer et krav om integritet i den enkeltes handlemåte, samt en forpliktelse til å opptre etisk forsvarlig, og dette er nedfelt i bankens etiske retningslinjer.

3.3 Personale, sykefravær og arbeidsmiljø

Ved årets slutt hadde Berg Sparebank 28 ansatte, hvorav 1 er vikar og 3 er deltidsansatte. Dette utgjør 27,5 årsverk. 43 prosent av bankens ansatte er kvinner. Banken arbeider aktivt for at alle ansatte skal være sikret like muligheter til kompetanseutvikling, avansement, meningsfullt arbeid og lik vurdering ved lønnsfastsettelse.

Årets sykefravær var på 126 dagsverk. Dette utgjør 2,18 prosent av total arbeidstid. Arbeidsmiljøet er godt, og banken har etablert gode HMS-rutiner. I samarbeid med tillitsvalgte, verneombud, og med bistand fra Ringvoll Bedriftshelsetjeneste AS avd. Halden er arbeidsmiljøet under fortløpende vurdering. Arbeidsulykker er ikke årsak til sykefravær.

3.4 Samfunnsansvar

Som bank har vi en viktig rolle i folks liv. Det være seg overfor privatpersoner som får oppfylt drømmen sin om ny bolig, eller bedriftskunder som får hjelp til å sette gode ideer ut i livet. Vi avlaster risiko, sikrer likviditet og stimulerer samfunnet. Derfor er Berg Sparebank bevisst sitt samfunnsansvar, og opptatt av å bidra til økonomisk vekst og næringsutvikling i lokalsamfunnet. Dette gjør vi blant annet gjennom å:

- Være en attraktiv finansiell partner med raske beslutningsveier og høy servicegrad.
- Være aktiv medeier i selskaper som har til formål å fremme lokalsamfunnet.
- Være en sterk støttespiller for idrett og kultur.

Banken er sterkt involvert i lokalsamfunnet gjennom gaver og sponsorater til idrett, kultur, ideelle organisasjoner og andre samfunnsnyttige formål. I 2018 bidro banken med tilsammen 4,4 millioner kroner.

Samfunnsansvaret innebærer også at banken skal ha et bevisst forhold til sine interessenter og påse at bankens handlinger bidrar til en sosialt ansvarlig forretningsdrift. Banken og våre ansatte skal ikke på noen måte anbefale eller ta initiativ til brudd eller omgåelse av gjeldende lover og forskrifter. Forholdet til kunder og leverandører er også regulert i bankens etiske retningslinjer.

Arbeidsmarkedskriminalitet, korrupsjonsbekjempelse og ID-tyveri er aktuelle problemstillinger i samfunnet i dag. Myndighetenes fokus på økonomisk kriminalitet og hvitvasking av penger er stort, og finansnæringens ansvar er tilsvarende. Bankens policy for antihvitvask gir en oversikt over virksomhetens overordnede retningslinjer, herunder krav og rammer, knyttet til risiko for hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjonsbrudd i virksomheten. Håndtering av disse risikoene er en del av operasjonell risiko.

For å sikre etterlevelse av retningslinjer, god rådgivningsskikk og godt omdømme gjennomfører ansatte ulike etterutdanningsprogram, kurs og sertifiseringer. Autorisasjonsordningen i kreditt er en nasjonal autorisasjonsordning som fremmer og sikrer nødvendig kunnskap, holdninger og ferdigheter hos kredittmedarbeidere. Målet er å styrke kvaliteten på kredittrådgivning og kredittvurdering overfor kunder. I løpet av 2018 er 12 av bankens 13 rådgivere på kreditt sertifisert. I tillegg har banken 10 ansatte med tittelen «Autorisert Finansiell Rådgiver». Banken sikrer ansatte innflytelse gjennom godt samarbeid med de tillitsvalgte innenfor de rammer og tradisjoner som gjelder for bransjen. Det legges videre til rette for at rekrutteringer skjer fra et bredt utvalg av samfunnet.

Banken har som mål å opptre ansvarlig i forhold til miljø og klima. I 2016 ble banken derfor re sertifisert som Miljøfyrtårnsbedrift. Det betyr at banken oppfyller strenge krav til arbeidsmiljø, innkjøp, energi, transport, avfall, utslipp og estetikk. Banken forurensar derfor ikke det ytre miljø mer enn det som er normalt for denne type virksomhet.

Banken har ikke egne pågående forsknings- og utviklingsaktiviteter. Dette ivaretas av Eika, spesielt med tanke på IKT og digital utvikling.

Virksomheten i 2018.

De senere årene har Berg Sparebank vokst betydelig mer enn markedet, og også i 2018 har banken tatt markedsandeler. Utlånsveksten er på 10,6 prosent og dette utgjør 401 mill. kroner. Til sammenligning er den nasjonale kredittveksten til husholdninger på 5,4 prosent. Utlånsveksten fordeler seg med 339 mill. kroner til personmarkedet og 62 mill. kroner til bedriftsmarkedet.

Veksten i kundeinnskudd er på 67 mill. kroner hvilket tilsvarer 3,1 prosent. Den betydelige utlånsveksten er finansiert gjennom en kombinasjon av bruk av Eika Boligkreditt, utstedelse av obligasjonslån, og innskudd fra kunder.

Bankens avdeling i Fredrikstad opplever god vekst, og vi valgte derfor i 2018 flytte avdelingen fra Storgaten 10 til nye og større lokaler i Nygaardsgata 47 – 49 og 51. Vi er nå mer sentralt plassert i Fredrikstad, og de nye lokalene oppleves som et positivt løft for både ansatte og kunder.

Banken jobber aktivt for å gi sine kunder gode digitale løsninger, og ikke minst helhetlig økonomisk rådgivning gjennom både fysiske og web-baserte kundemøter. Vi tror at det å gjøre banken og rådgiver tilgjengelig for kunden i flere kanaler er et konkurransefortrinn som kundene vet å sette pris på.

Banken gjennomfører årlig kundetilfredshetsundersøkelser og resultatet av årets undersøkelse bekrefter tidligere års resultater som plasserer banken i toppsjiktet i bransjen.

Bankhverdagen er i betydelig endring med digitalisering og kostnadsoptimalisering som viktige drivere. Som følge av dette er kundedadferden i betydelig endring og dette påvirker bankenes forretningsmodell, strategier og organisering. Derfor har banken tatt, og vil fortsette å ta, strategiske grep på de områder vi selv har mulighet for å påvirke.

Medarbeidernes kompetanse er bankens viktigste ressurs, og det er av den grunn stort fokus på kompetanse- og medarbeiderutvikling. Vårt mål er å ha høyt kompetente medarbeidere som aktivt leverer ledende helhetlig økonomisk rådgivning til våre kunder, samt at vi driver banken med høy grad av kvalitet og effektivitet. Eika-Skolen er Eika-bankenes egen skole for utvikling av medarbeidere, og det tilbys et bredt spekter av kurs, samlinger, e-læringer og web- baserte treningsmoduler. Det utarbeides individuelle kompetanseplaner med fokus på utvikling tilpasset den ansattes rolle og bankens behov og planer.

Det god kultur i organisasjonen for å dele kunnskap med hverandre. I 2010 kom det krav om at de som jobber med investeringsrådgivning skal være autorisert som finansiell rådgiver. Banken har satset betydelig på dette området siden kravet kom, og ved utgangen av 2018 har Berg Sparebank totalt 10 autoriserte finansielle rådgivere, og 19 autoriserte forsikringsrådgivere.

Eika Alliansen.

Berg Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS. Eika Alliansen består av 68 lokalbanker, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt. Eika Alliansen har en samlet forvaltningskapital på over 440 milliarder kroner, nær en million kunder og mer enn 3000 ansatte. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det norske bankmarkedet. Med 200 bankkontorer i 148 kommuner representerer lokalbankene i Eika en viktig aktør i norsk finansnæring og bidrar til næringslivets verdiskaping og mange arbeidsplasser i norske lokalsamfunn.

I januar 2018 sa 11 banker opp sine avtaler med Eika Gruppen og datterselskapene. Avtalene opphører når de respektive oppsigelsfrister utløper, de fleste med tre kalenderårs frist gjeldende fra 31.12.2018. De i dag 10 uttreddende bankene (etter fusjon av Harstad Sparebank og Lofoten Sparebank) er: Askim og Spydeberg Sparebank, Aasen Sparebank, Drangedal Sparebank, Klæbu Sparebank, Sparebanken 68 grader nord, Selbu Sparebank, Sparebanken DIN, Stadsbygd Sparebank, Tolga-Os Sparebank og Ørland Sparebank.

Lokalbankene som styrker lokalsamfunnet.

Lokalbankene bidrar til økonomisk vekst og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i sine lokalsamfunn. Fysisk nærhet og rådgivere som har et personlig engasjement for den enkelte personkunden og det lokale næringslivet gir unike kundeopplevelser sammen med den digitale hverdagsbanken. Det er kundeopplevelsen som er lokalbankenes viktigste konkurransefortrinn og som har gjort at lokalbankene i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kunder både i personmarkedet og bedriftsmarkedet.

Eika Gruppen styrker lokalbanken.

Eika Gruppen utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen. Konsernets kjernevirksomhet er gode og kostnadseffektive produkt- og tjenesteleveranser til lokalbankene for moderne og effektiv bankdrift. Konkret innebærer det leveranse av komplett plattform for bank-infrastruktur inkludert IT og betaling. Eika Gruppen har et profesjonalisert prosjekt- og utviklingsmiljø som sikrer integrerte, plattformuavhengige, digitale løsninger for lokalbankene og deres kunder. Eika Gruppen har også solide kompetansemiljøer som vurderer og avtaler viktige leveranser til bankene fra eksterne leverandører der disse velges. Produktselskapene i Eika Gruppen – Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling – leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende tjenester. Eika Kundesenter og Eika Servicesenter leverer tjenester som sikrer lokalbankene effektiv kommunikasjon og økt tilgjengelighet.

Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS, økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og

depottjenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes interesser på disse områdene.

Eika Boligkreditt sikrer lokalbanken langsiktig funding

Eika Boligkreditt er lokalbankenes kredittforetak som er eid av 66 norske lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har konsesjon som kredittforetak og finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av internasjonalt ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Det innebærer at Eika Boligkreditt har mulighet til å oppta lån i det norske og internasjonale finansmarkedet, og til enhver tid søke finansiering der man oppnår markedets beste betingelser. Gjennom Eika Boligkreditt får alliansebankene dermed tilgang på svært gunstig finansiering, og kan opprettholde konkurransekraften i forhold til større norske og internasjonale banker. Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på drøyt 100 milliarder kroner og er følgelig en viktig bidragsyter til at kundene i lokalbankene oppnår konkurransedyktige vilkår på sine boliglån.

Risikoforhold og intern kontroll

Styret i Berg Sparebank har etablert en egen policy for virksomhets- og risikostyring. Dokumentet gir en overordnet beskrivelse av virksomhetsstyringen, herunder risikostyringen, i banken og ses i sammenheng med bankens strategi og vedtekter. Revisjon av dokumentet skjer ved behov og minimum én gang pr. år. Finansiell risiko er i hovedsak knyttet til kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Styret får kvartalsvise rapporter om bankens risikosituasjon. Det er styrets vurdering at bankens risiko- og kapitalstyring er tilfredsstillende.

5.1 Internkontroll

Bankens arbeid med internkontroll er hjemlet i:

- Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CCR/CRD IV (CRR/CRD IV-Forskriften) kapitlene VIII §§26–31.
- Lov om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven).
- Bankens Policy for virksomhets- og risikostyring – sist vedtatt 19.06.2018.
- Internkontroll – Styrets prinsippdokument vedtatt 31.8.2017.
- Internkontroll – premisser og risikovurdering av 9.8.2017.

Gjennomføring av bankens risikovurdering og internkontroll bygger på § 28 i CRR/CRD IV-Forskriften.

Det er etablert tilfredsstillende rutiner og kontrollhandlinger på alle vesentlige virksomhetsområder. Administrasjonen skal gi halvårslige rapporter til styret med vurdering av risikoforhold så vel som kvaliteten av den interne kontrollen. Videre foretar ekstern revisor årlig en vurdering av bankens kontrolltiltak med tilhørende rapport til styret. Revisjonen har i sin rapport for 2018 konkludert med at banken har etablert tilfredsstillende internkontroll.

5.2 Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at en kunde ikke kan oppfylle sine forpliktelser på grunn av manglende betalingsevne eller betalingsvilje, og at etablerte sikkerheter ikke har tilstrekkelig verdi til å dekke bankens tilgodehavende. Risikoen oppstår hovedsakelig gjennom utlån og garantier.

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kredittrisiko i bedrifts- og personmarkedsporteføljen. Systemet er basert på en modell som avdekker

forventet sannsynlighet for mislighold og tap. Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og evt. mislighold.

Kredittrisiko styres gjennom bankens kredittstrategi. Det er utarbeidet kredittpolicy, kreditthåndbok, retningslinjer for nye lån med pant i bolig og retningslinjer for forbrukslån. Det er etablert fullmakts struktur og rutiner for styring av kredittrisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsevne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

Bankens kredittrisiko består hovedsakelige av små enkeltrisikoeer mot privat- og bedriftskundemarkedet. Etablert risikostyring skal sikre at kredittrisiko er i samsvar med bankens risikovilje. Bankens kredittrisiko skal være lav til moderat.

5.3 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine forpliktelser ved forfall og refinansiere gjeld til en akseptabel pris. Risikoen omfatter også bankens evne til å finansiere ønsket vekst uten vesentlig økte kostnader. Av bankens likviditetspolicy, som er styrebehandlet, fremgår det at banken skal ha en lav likviditetsrisiko. Likviditetspolicyen har klare rammer for likviditetsnivået i banken, herunder måltall for bufferlikviditet og likviditetsindikatorer, mål for innskuddsdekning og vedtatte rammer for finansieringsstruktur. Bankens likviditetsrisiko skal være lav.

5.4 Markedsrisiko

Markedsrisiko kan beskrives som ugunstige endringer relatert til rente, valuta og kursrisiko. Styret har etablert en egen policy for markedsrisiko. Styring av bankens markedsrisiko skjer gjennom definerte rammer for investeringer i aksjer, aksjefond og obligasjoner m.m. Rammene ligger godt innenfor de myndighetsbestemte maksimalgrensene, og vurderes årlig av styret. Bankens markedsrisiko skal være lav til moderat.

5.5 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige/sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Styring av operasjonell risiko ivaretas gjennom bankens policydokument for operasjonell risiko samt gjennom bankens øvrige policyer og retningslinjer. Banken har etablert retningslinjer for rapportering av operasjonelle hendelser som har medført tap eller som kunne gitt tap. Bankens operasjonelle risiko skal være lav.

5.6 ICAAP

Berg Sparebank er underlagt kapitaldekningsregelverket, og skal derfor i tillegg til å oppfylle minstekrav til ansvarlig kapital, regelmessig gjennomføre en intern kapitalvurderingsprosess (Internal Capital Adequacy Process). Hensikten med ICAAP – arbeidet er å etablere en prosess for beregning og oppfølging av bankens kapitalbehov i forhold til risikoprofil. Bankens siste ICAAP-rapport tar utgangspunkt i regnskapstallene pr 31.12.2017. Styret definerte et langsiktig minimumsmål for ren kjernekapitaldekning til 14,5 prosent. Tilsvarende er kjernekapitaldekning og krav til ansvarlig kapitaldekning satt til henholdsvis 16,0 prosent og 18,0 prosent. Dagens nivå på 19,11 prosent ren kjernekapitaldekning gir oss en buffer til minimumsmålet, og den skal gradvis styrkes gjennom uendret risikoprofil og vekst tilpasset bankens lønnsomhet og kapitalisering. Nye vurderinger vil gjøres i ICAAP beregninger pr 31.12.2018. Berg Sparebank har foreløpig ikke hatt behov for utstedelse av fondsobligasjonslån eller emisjon av egenkapitalbevis for å styrke bankens kapitaldekning.

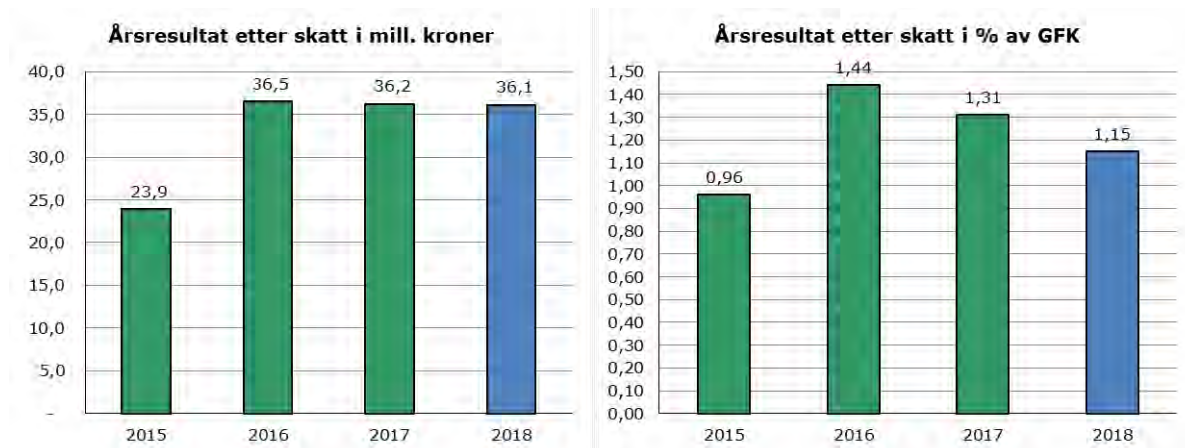
Resultatutvikling

Regnskapet er utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift. Til grunn for vurderingen ligger bankens sunne økonomiske drift og finansielle stilling, samt vår vurdering av framtidsutsiktene.

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskapet og balansen, med tilhørende noter sammen med opplysningene i årsberetningen, en rettvise oversikt over utviklingen og resultatet av bankens virksomhet og av dens stilling ved årsskiftet. Banken har hatt overskudd i alle kvartaler.

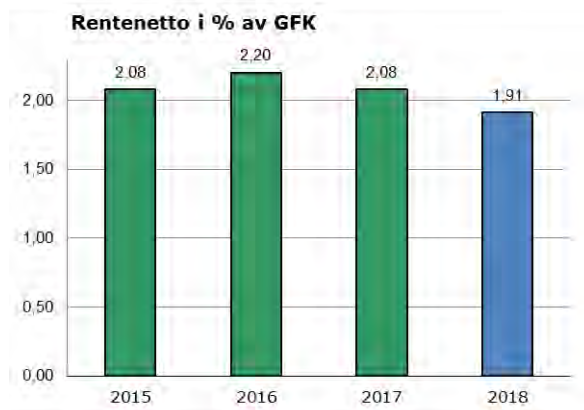
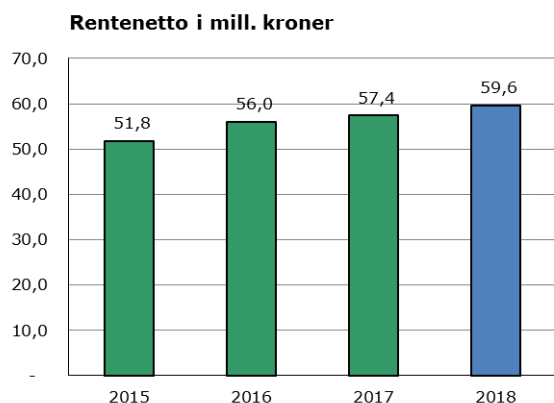
6.1 Årsresultat

Berg Sparebanks resultat for 2018 er preget av en god men fallende rentenetto, solid økning i andre driftsinntekter eksklusive kursgevinst på finansielle instrumenter, og lave tap på utlån. Årsresultat etter skatt ble på 36,1 mill. kroner som er 0,1 mill. kroner svakere enn i 2017. I prosent av GFK utgjør dette 1,15 prosent. Dette tilsvarer en egenkapitalavkastning på 9,3 prosent, som er 0,8 prosentpoeng lavere enn avkastningen i 2017.

6.2 Rentenetto

Bankens samlede netto rente- og kredittprovisjonsinntekter utgjør 59,6 mill. kroner i 2018. Dette er 2,2 millioner høyere enn ved utgangen av 2017. Bankens rentenetto målt i nominelle kroner er økt med 3,9 prosent. I prosent av GFK er rentenetto redusert fra 2,08 prosent til 1,91 prosent. Den nominelle økningen i rentenetto skyldes økt utlånsvolum. Den prosentuelle nedgangen skyldes økte fundingkostnader og reduserte kundemarginer på utlån.

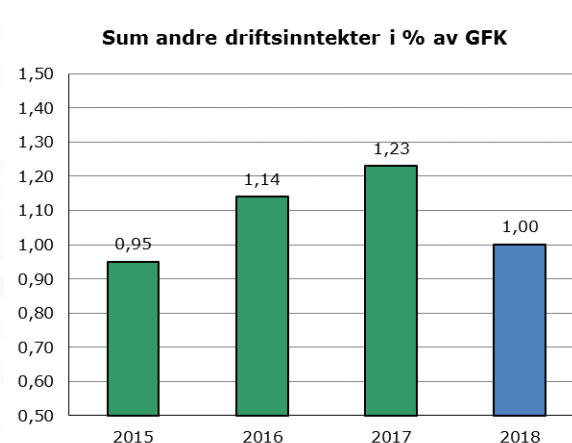
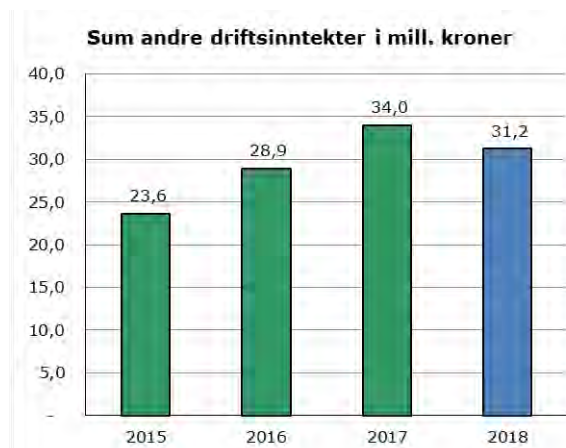
6.3 Netto andre driftsinntekter

Netto andre driftsinntekter er redusert med 2,8 mill. kroner fra 2017, og skyldes primært at netto kursgevinst på finansielle instrumenter er redusert fra 5,8 mill. kroner i 2017 til 0,8 mill. kroner i 2018.

Netto gebyr- og provisjonsinntekter er økt med 2,6 mill. kroner til 22,6 mill. kroner. Av økningen kommer 1,5 mill. kroner fra økt utlånsvolum og provisjon på utlånsporteføljen i Eika Boligkreditt. Økt fokus på rådgivning, og derav større produktporteføljer, gjør at provisjoner fra salg av skade- og livsforsikringsprodukter, provisjoner på spareprodukter og provisjoner/gebyrer fra kortbruk har hatt en god utvikling.

I 2018 har banken mottatt utbytte av eierinteresser i Eika Gruppen med 6,7 mill. kroner.

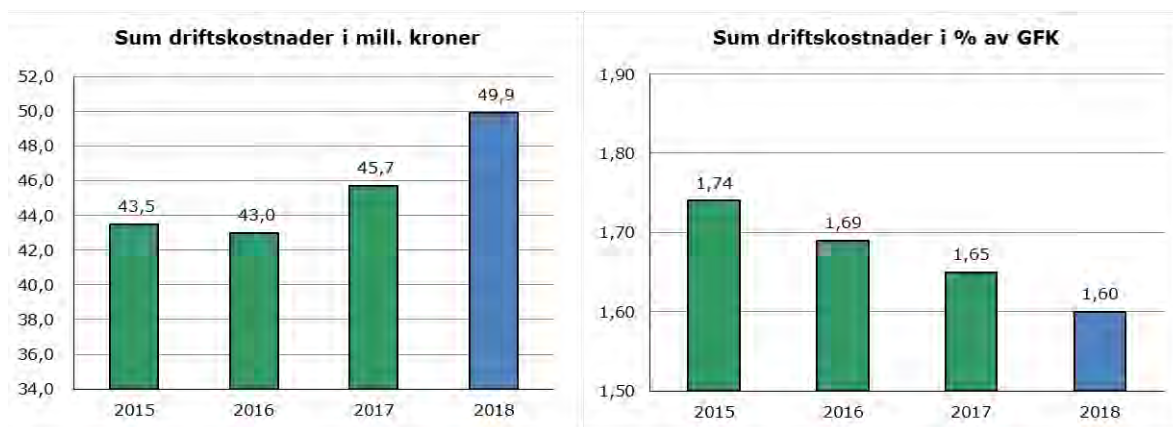
Målt i prosent av GFK utgjør netto andre driftsinntekter 1,00 prosent mot 1,23 prosent i 2017.

6.4 Kostnader

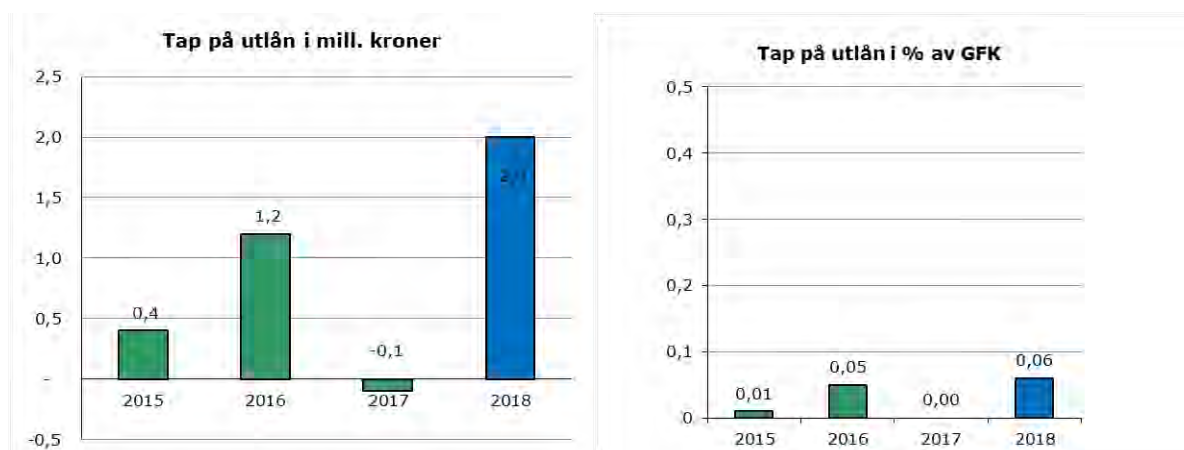
De samlede driftskostnadene for banken utgjør 49,9 mill. kroner mot 45,7 mill. kroner i 2017. Det er kostnader knyttet til økt bemanning og overlapp i forhold til pensjonering, samt økt bruk av fellestjenester som trekker kostnadene opp.

Totale kostnader i prosent av totale inntekter utgjorde 54,9 prosent mot 50,0 prosent i fjor.

6.5 Tap på utlån og garantier

Tap på utlån og garanti er moderate, og netto tap på utlån er bokført med 2,0 millioner kroner mot -0,1 millioner i 2017. Gruppenedskrivningene utgjør totalt 9,5 millioner og 0,35 prosent av brutto utlån. Tilsvarende tall for individuelle nedskrivninger er 2,9 millioner og 0,11 prosent.

6.6 Disponering av årsoverskudd

Styret foreslår følgende disponering av bankens overskudd (i tusen kroner):

Resultat for regnskapsåret	36.076
Overført til gavefond	3.500
Til fond for vurderingsforskjeller	353
<u>= Overført til sparebankens fond</u>	<u>32.223</u>

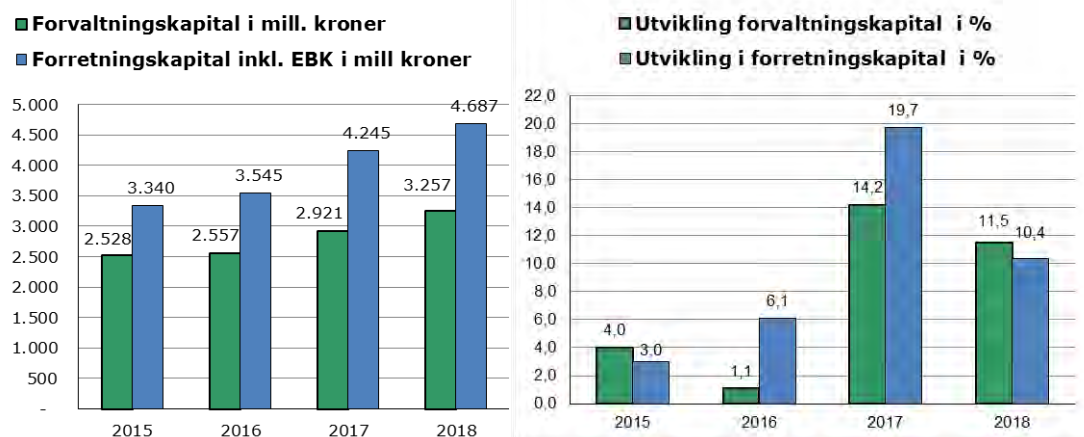
6.7 Konsernregnskap

Konsernregnskapet er en konsolidering av Berg Sparebank som morbank og datterselskapene Berg Sparebank Eiendomsmegling AS og Storgaten 10 AS. Storgaten 10 AS er heleid, mens Berg Sparebank eier 70,6 prosent av aksjene i Berg Sparebank Eiendomsmegling AS. Konsernets andel av datterselskapenes resultat for 2018 utgjør til sammen 0,3 millioner. Datterselskapene har 5 heltidsansatte.

Kapitalutvikling

7.1 Forvaltningskapital og total kapital

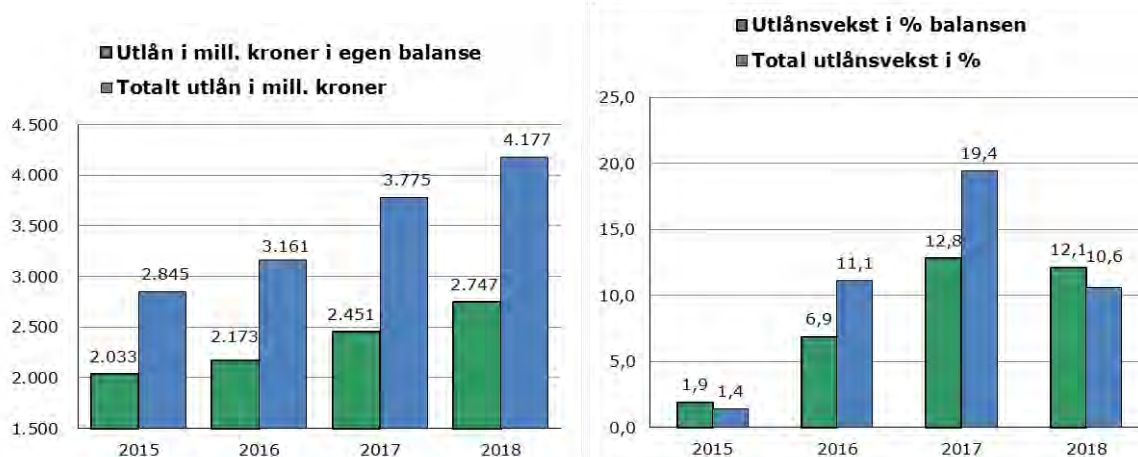
Bankens forvaltningskapital ved utgangen av 2018 ble 3,256 milliarder kroner. Dette er en økning på 11,5 prosent fra 2017. Dersom man tar hensyn til utlånsvolum som er formidlet til Eika Boligkreditt, vil forretningskapitalen være 4,686 milliarder kroner. Tilsvarende for 2017 var 4,245 milliarder kroner.

7.2 Utlånsutvikling

Bankens utlån i egen balanse har økt med 12,1 prosent. Tilsvarende tall i fjor var 12,8 prosent. Brutto utlån ved årsskiftet var 2,747 milliarder kroner. Banken har ved årsskiftet en portefølje i Eika Boligkreditt på 1,430 milliarder kroner. Samlet utlånsvekst for 2018 har vært på 10,6 prosent.

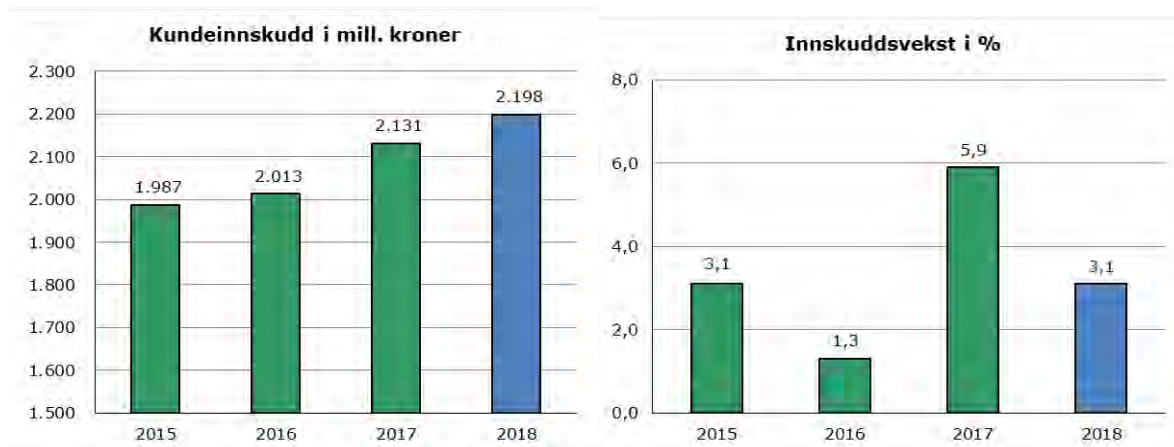
Bankens overføringsgrad til EBK AS er 39,1 prosent av bankens utlån til personmarkedet. Utlån i egen balanse til bedriftsmarkedet utgjør 19,0 prosent – en økning på 0,3 prosentpoeng fra utgangen av 2017. Utlånene til bedriftsmarkedet utgjør 521 millioner kroner.

Gjennomsnittlig utlånsrente i egen balanse var 3,31 prosent mot 3,39 prosent i 2017.

7.3 Innskuddsutvikling

Kundeinnskuddene har økt med 67 millioner kroner i 2018 mot 118 millioner kroner i 2017. Samlede innskudd utgjør 2,198 milliarder kroner. Innskuddsdekningen pr. utgangen av 2018 er 80,0 prosent mot 86,9 prosent i 2017. Gjennomsnittlig rente på kundeinnskuddene ble 0,88 prosent mot 0,86 prosent i 2017.

7.4 Egenkapital og kjernekapitaldekning

Bankens ansvarlige kapital består av egenkapital og et ansvarlig lån, opptatt i 2018, pålydende 40 mill. kroner. Bankens egenkapital utgjør 405,8 millioner pr. 31.12.2018. Soliditeten er 12,5 prosent – ned med 0,3 prosent poeng sammenlignet med utgangen av fjoråret.

Bankens rene kjernekapitaldekning ved årsskiftet 2018 er 19,11 prosent og beløper seg til 322 millioner etter fradrag for ansvarlig kapital i finansinstitusjoner.

Utsiktene for kommende år

Utsiktene for norsk økonomi for 2019 er i utgangspunktet gode, men usikkerheten knyttet til BREXIT, handelskonflikten mellom USA og Kina, og fare for nye oljeprisfall er imidlertid stor.

Lokalt opplever Berg Sparebank god etterspørsel etter bankens produkter og tjenester fra både eksisterende og nye kunder. Styret forventer derfor at bankens positive utvikling fortsetter, og i sine budsjetter legger man til grunn en kredittvekst i balanse med egenkapitalavkastningen. Dette gir en kredittvekst over den nasjonale kredittveksten til husholdninger som igjen betyr at vi tar markedsandeler. Rentenivået forventes fortsatt å være lavt men økende, og dette vurderes positivt for kundenes betjeningsevne. Av den grunn forventes det også lave tap på utlån kommende år. Provisjonsinntekter og andre inntekter forventes å være stabilt økende i kommende periode. Banken vil også i 2019 fokusere på tiltak for å bedre kostnadsprosenten gjennom blant annet gevinstrealisering på Eika Alliansens digitale investeringer og økt kundeaktivitet.

Det er styrets vurdering at eierskapet og samarbeidet i Eika-Gruppen er strategisk meget viktig for bankens selvstendige utvikling. Alliansen bidrar til å styrke vår posisjon som selvstendig lokalbank.

Bankens soliditet og gode markedsposisjon er et godt utgangspunkt for en videre positiv utvikling. Forsvarlig og langsiktig økonomisk drift skal vektlegges på en slik måte at banken også i årene som kommer skal være i stand til å bidra til verdiskapning for kunder og lokalsamfunn.

Styret anser Berg Sparebank som godt rustet til å møte fremtidens utfordringer, og vi har i våre budsjetter lagt til grunn et godt driftsresultat for 2019.

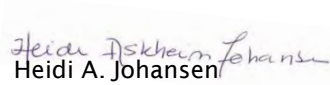
Styret vil rette en stor takk til engasjerte medarbeidere og tillitsvalgte for godt samarbeid og god innsats i året banken har lagt bak seg. Styret ønsker også å takke bankens kunder og øvrige forbindelser for godt samarbeid.

Halden, 27. februar 2019.

I styret for BERG SPAREBANK

Bjørn Brevig, leder

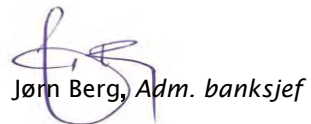

Terje Kristiansen, nestleder

Heidi A. Johansen

Malin Hansen

Merete Dammyr

Bård Degnes

Jørn Berg, Adm. banksjef

Resultatregnskap

Tall i tusen kroner	NOTE	Morbank		Konsern	
		2018	2017	2018	2017
Renter og lignende inntekter av gjeldsbev som kan refinansieres i sentralbanker		-	-		
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		622	458	622	458
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		86.695	78.780	86.319	78.394
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		3.054	2.604	3.054	2.604
Andre renteinntekter og lignende inntekter		-	-	-	-
Sum renteinntekter og lignende inntekter		90.371	81.841	89.995	81.456
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		3.001	1.074	3.001	1.074
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		19.148	17.932	19.056	17.833
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		6.176	4.032	6.176	4.032
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	7	957	-	957	-
Andre rentekostnader og lignende kostnader	8	1.478	1.424	1.480	1.424
Sum rentekostnader og lignende kostnader		30.761	24.463	30.671	24.364
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		59.610	57.378	59.324	57.092
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		7.386	7.098	7.386	7.098
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper		-	-	-	-
Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper		353	1.058	-	-
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		7.740	8.156	7.386	7.098
Garantiprovisjoner		223	191	223	191
Andre gebyr- og provisjonsinntekter		26.694	24.020	26.694	24.020
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	9	26.917	24.210	26.917	24.210
Garantiprovisjon		-	-	-	-
Andre gebyr og provisjonskostnader		4.269	4.209	4.269	4.209
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	9	4.269	4.209	4.269	4.209
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende		(561)	82	(561)	82
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		758	4.741	758	4.741
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle drivater		646	1.016	646	1.016
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	6	843	5.839	843	5.839
Driftsinntekter faste eiendommer		-	-	523	534
Andre driftsinntekter		-	-	10.194	12.343
Sum andre driftsinntekter		-	-	10.717	12.877
Netto andre driftsinntekter		31.230	33.996	41.594	45.815
Sum driftsinntekter		90.840	91.375	100.918	102.907

RESULTATREGNSKAP	NOTE	Morbank		Konsern	
		2018	2017	2018	2017
Lønn		16.792	15.929	20.712	20.001
Pensjoner	10	2.008	1.597	2.278	1.860
Sosiale kostnader		4.577	3.807	5.305	4.511
Administrasjonskostnader		17.613	15.527	18.364	16.630
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	11	40.991	36.860	46.660	43.002
Ordinære avskrivninger		744	700	1.365	1.280
Nedskrivninger		-	-	-	-
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eien	13	744	700	1.365	1.280
Driftskostnader faste eiendommer		-	-	1.356	1.166
Andre driftskostnader		8.154	8.108	10.583	11.221
Sum andre driftskostnader	14	8.154	8.108	11.939	12.387
Sum driftskostnader		49.888	45.667	59.963	56.668
Tap på utlån		1.974	(92)	1.974	(92)
Tap på garantier m.v.		-	-	-	-
Kredittap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		-	-	-	-
Sum tap på utlån, garantier m.v.	2	1.974	-92	1.974	-92
Nedskrivning/reversering av nedskrivning		-	-	-	-
Gevinst/tap		5.822	(19)	5.822	(19)
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anleggsmidler	6	5.822	-19	5.822	-19
Resultat av ordinær drift før skatt		44.801	45.781	44.804	46.312
Skatt på ordinært resultat	15	8.725	9.574	8.741	9.887
Resultat for regnskapsåret		36.076	36.207	36.063	36.425
Minoritetsinteresser		-	-	(13)	218
Resultat etter minoritetsinteresser		36.076	36.207	36.076	36.207
Overført fond for vurderingsforskjeller		353	548	-	-
Overført til/fra sparebankens fond		32.223	31.659	32.223	31.659
Overført til/fra gavefond		3.500	4.000	3.500	4.000
Overført annen egenkapital		-	-	353	548
Sum overføringer og disponeringer	22	36.076	36.207	36.076	36.207

Balanse

Eiendeler

Tall i tusen kroner	NOTE	Morbank		Konsern	
		2018	2017	2018	2017
Kontanter og fordringer på sentralbanker	16	67.104	102.546	67.104	102.546
Gjeldsbrev som kan refinansieres i sentralbanker		-	-		-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		8.973	15.497	8.973	15.497
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		6.000	3.000	6.000	3.000
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		14.973	18.497	14.973	18.497
Kasse-/drifts- og brukskreditter		255.873	232.042	255.873	232.042
Byggelån		43.327	34.465	43.327	34.465
Nedbetalingslån		2.447.369	2.184.787	2.436.858	2.173.919
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	2	2.746.568	2.451.295	2.736.058	2.440.427
Individuelle nedskrivninger på utlån	2	(2.860)	(1.110)	(2.860)	(1.110)
Nedskrivninger på grupper av utlån	2	(9.508)	(8.957)	(9.508)	(8.957)
Sum netto utlån og fordringer på kunder		2.734.201	2.441.228	2.723.690	2.430.360
Overtatte eiendeler	17	-	-	-	-
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		29.976	33.018	29.976	33.018
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		180.924	147.918	180.924	147.918
Sum sertifikater og obligasjoner	6	210.900	180.935	210.900	180.935
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		199.086	149.808	199.086	149.808
Andeler i ansvarlige selskaper, kommandittselskaper m v		-	-	-	-
Andre verdipapirer		-	-	-	-
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	6	199.086	149.808	199.086	149.808
Eierinteresser i kredittinstitusjoner		-	-	-	-
Eierinteresser i andre konsernselskaper		8.905	8.552	-	-
Sum eierinteresser i konsernselskaper	18	8.905	8.552	-	-
Goodwill		-	-	-	-
Utsatt skattefordel	15	2.937	2.813	3.066	2.941
Andre immaterielle eiendeler		-	-	-	-
Sum immaterielle eiendeler		2.937	2.813	3.066	2.941
Maskiner, inventar og transportmidler		3.071	1.971	3.218	2.096
Bygninger og andre faste eiendommer		4.488	4.488	21.951	22.488
Andre varige driftsmidler		-	-	-	-
Sum varige driftsmidler	13	7.559	6.459	25.169	24.584
Finansielle eiendeler		-	-	-	-
Andre eiendeler		3.468	4.646	5.478	4.136
Tegnet, ikke innbetalt kapital		-	-	-	-
Sum andre eiendeler		3.468	4.646	5.478	4.136
Opptjente ikke mottatte inntekter		5.890	4.133	5.890	4.208
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		1.714	1.290	1.745	3.960
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser		-	-	-	-
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		1.714	1.290	1.745	3.960
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		7.604	5.423	7.635	8.168
SUM EIENDELER		3.256.736	2.920.908	3.257.100	2.921.976

Gjeld og egenkapital

Tall i tusen kroner	NOTE	Morbank		Konsern	
		2018	2017	2018	2017
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		-	-	-	-
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		200.000	100.000	200.000	100.000
Underskuddslikviditet		-	-	-	-
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	19	200.000	100.000	200.000	100.000
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		1.788.105	1.744.204	1.783.578	1.739.490
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		409.968	386.913	409.968	386.913
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	19	2.198.073	2.131.117	2.193.546	2.126.403
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak		-	-	-	-
Egne ikke-amortiserte sertifikater		-	-	-	-
Obligasjonsgjeld		379.912	329.841	379.912	329.841
Egne ikke-amortiserte obligasjoner		-	(45.000)	-	(45.000)
Andre langsiktige låneopptak		-	-	-	-
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	20	379.912	284.841	379.912	284.841
Finansielle derivater		-	-	-	-
Margintrekk og annen mellomregning med kunder		-	-	-	-
Annen gjeld		14.882	15.295	16.513	17.354
Sum annen gjeld	21	14.882	15.295	16.513	17.354
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		11.279	10.580	12.301	11.928
Pensjonsforpliktelser	10	6.797	6.356	6.797	6.356
Utsatt skatt	15	-	-	1.639	1.762
Individuelle avsetninger på garantiansvar	2	-	-	-	-
Gruppevise avsetninger på garantiansvar		-	-	-	-
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		-	-	-	-
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		6.797	6.356	8.436	8.118
Evigvarende ansvarlig lånekapital/fondsobligasjonslån		-	-	-	-
Ansvarlig lånekapital med tilknyttede konverteringsrettigheter		-	-	-	-
Annen ansvarlig lånekapital		40.000	-	40.000	-
Medlemsinnskudd som skal tilbakebetales		-	-	-	-
Sum ansvarlig lånekapital	20	40.000	-	40.000	-
SUM GJELD		2.850.943	2.548.189	2.850.709	2.548.644
Fond for vurderingsforskjeller		6.476	6.123	-	-
Sparebankens fond		392.569	360.574	392.569	360.574
Gavefond		6.747	6.021	6.747	6.021
Annen egenkapital		-	-	6.476	6.123
Minoritetsseiers andel av egenkapital		-	-	599	612
Sum opptjent egenkapital	22	405.792	372.718	406.391	373.330
SUM EGENKAPITAL		405.792	372.718	406.391	373.330
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		3.256.736	2.920.908	3.257.100	2.921.976
Poster utenom balansen					
Garantiansvar	23	16.405	19.026	16.405	19.026
Garantier til Eika Boligkreditt	23	14.299	13.309	14.299	13.309

Kontantstrømoppstilling

Tall i tusen kroner	Morbank		Konsern	
	2018	2017	2018	2017
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter				
Resultat etter skatt	36.076	36.207	36.062	36.425
Ordinære avskrivninger	744	700	1.365	1.280
Salgsgevinst/tap varige driftsmidler	-	93	-	93
Endring nedskrivning tap på utlån	2.301	(147)	2.301	(147)
Estimatavvik pensjoner	(229)	(538)	(229)	(538)
Utbetalte gaver	(2.773)	(6.285)	(2.773)	(6.285)
Utbytte til minoritetsiere	-	-	-	(212)
Tilført fra årets drift	36.119	30.030	36.726	30.616
Endring brutto utlån til kunder	(295.273)	(278.329)	(295.630)	(278.676)
Endring innskudd fra kunder	66.956	117.994	67.143	118.116
Endring kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-
Endring pensjonsforpliktelser	441	787	441	787
Endring andre fordringer	(1.127)	(6.030)	(934)	(6.307)
Endring annen gjeld	286	774	(591)	968
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-192.598	-134.774	-192.845	-134.496
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter				
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	(1.843)	(64)	(1.949)	(891)
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	-	25	-	25
Endring investering i verdipapirer	(79.596)	(67.993)	(79.243)	(67.444)
B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	-81.439	-68.032	-81.192	-68.310
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter				
Endring langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	100.000	100.000	100.000	100.000
Endring langsiktig fordring på kredittinstitusjoner	(3.000)	(3.000)	(3.000)	(3.000)
Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	95.071	114.942	95.071	114.942
Endring ansvarlig lånekapital	40.000	-	40.000	-
C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	232.071	211.942	232.071	211.942
A + B + C Netto endring likvider i perioden	-41.966	9.136	-41.966	9.136
Likviditetsbeholdning 1.1	118.043	108.907	118.043	108.907
Likviditetsbeholdning 31.12	76.077	118.043	76.077	118.043
Likviditetsbeholdning spesifisert:				
Kontanter og fordringer på Sentralbanken	67.104	102.546	67.104	102.546
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	8.973	15.497	8.973	15.497
Likviditetsbeholdning	76.077	118.043	76.077	118.043

Generelle regnskapsprinsipper

Generelt

Bankens årsregnskap for 2018 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk, og gir et rettviseende bilde av bankens resultat og stilling. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt. Det er foretatt konsolidering av morselskapet Berg Sparebank og datterselskapene AS Storgaten 10 (100 % eiet) og Berg Sparebank Eiendomsmegling AS (70,6 % eiet). Opplysningene om datterselskapene er gitt i note 18. Andre opplysninger om konsernforhold er gitt i noter der de er vurdert å være vesentlige. Der ikke annet er angitt, er notene felles.

Resultatposter

BRUK AV ESTIMATER

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

PERIODISERING AV RENTER, PROVISJONER OG GEBYRER

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Etableringsgebyr som bare dekker bankens direkte kostnader ved etablering av lånet blir inntektsført i sin helhet når lånet utbetales. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid. Gebyrer som er direkte betaling for utførte tjenester tas til inntekt når de betales.

INNTEKTSFØRING/KOSTNADSFØRING

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFO-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

Utlån – beskrivelser og definisjoner

VURDERING AV UTLÅN

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene.

Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS, (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risikoen er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse.

BEHANDLING AV ENGASJEMENTER SOM IKKE ER MISLIGHOLDT

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. Bankens største engasjementer vurderes særskilt hvert kvartal. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

BEHANDLING AV MISLIGHOLDTE ENGASJEMENTER

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er inndekket innen 90 dager / som avtalt.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

BEHANDLING AV KONSTATERTE TAP

Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, foretas det vanligvis først individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger måneden etter at alle sikkerheter er realisert og det er konstatert at kunden ikke er søkegod.

REVERSERING AV TIDLIGERE TAPSAVSATTE ENGASJEMENTER

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

BEHANDLING AV INDIVIDUELLE NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån.

BEHANDLING AV NEDSKRIVNINGER PÅ GRUPPER AV UTLÅN

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Det nye risikoklassifiseringssystemet er grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvise tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene. Nedskrivninger foretas på person- og næringsengasjement som i overensstemmelse med Finanstilsynets forskrifter er identifisert som tapsutsatte. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

RAPPORTERING AV MISLIGHOLDTE LÅNEENGASJEMENT

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens totale låneengasjement.

Overtatte eiendeler

Banken har pr. 31.12.2018 ingen overtatte eiendeler.

Finansielle instrumenter

FINANSIELLE DERIVATER

Banken kan benytte seg av finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Pr. 31.12.2018 har banken ingen eksponering mot renterisiko for kunder i form av fastrenteinnskudd eller fastrentelån. Se note 6 for renterisikoeksponering for obligasjoner og note 19 og 20 for renterisikoeksponering knyttet til innlån.

RENTEINSTRUMENTER UTENFOR BALANSEN

Banken har ingen renteinstrumenter utenfor balansen pr. 31.12.2018.

VERDIPAPIRER

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen, (herunder handelsportefølje / ikke-handelsportefølje) og anleggsportefølje verdivurderes separat etter forskjellige regler. Se note 6.

OBLIGASJONER OG SERTIFIKATER

Banken har obligasjoner klassifisert som omløpsmidler. Porteføljen er bokført til markedsverdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltning av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, forvalteren står også for fastsettelsen av virkelig verdi for de enkelte obligasjoner og sertifikater. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger, beregnes virkelig verdi i prisingsmodell utarbeidet av Fondsmeglernes forening. Bankens pengemarkedsfond oppfyller kravene til markedsbaserte finansielle omløpsmidler i årsregnskapsforskriften for bank og måles til virkelig verdi. Se note 6.

AKSJER OG EGENKAPITALBEVIS

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Aksjer og andeler som er omløpsmidler anses som portefølje og vurderes til markedsverdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. På papirer som ikke omsettes på børs eller andre aktive markeder benyttes anskaffelseskost. Eventuelt innhentes uavhengig verdivurdering av enkeltpapirer.

Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede. Se note 6.

AKSJER I DATTERSELSKAP

Investeringer i datterselskap vurderes etter egenkapitalmetoden.

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrasket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi.

Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn:

Fast eiendom	0,0 %
Fast eiendom konsern	0,0% – 7,0%
Innredning, Inventar og maskiner	10,0% – 33,3%

IMMATRIELLE EIENDELER

Det er ingen balanseførte immaterielle eiendeler 31.12. bortsett fra utsatt skattefordel.

PENSJONSFORPLIKTELSE OG PENSJONSKOSTNADER

Den ytelsesbaserte pensjonsordning ble avvirket pr. 31.12.2016. Alle ansatte har etter dette innskuddsbasert tjenstepensjon. Adm. banksjef har i sin arbeidsavtale en avtale om en livsvarig pensjon på 70 % av lønn fra fylte 65 år, og denne forpliktelsen dekkes gjennom en egen avtale om supplerende ytelsespensjon. Banken har også en løpende pensjonsforpliktelse overfor tidligere banksjef. Berg Sparebank følger IAS 19 for pensjonskostnader. Pensjonskostnadene er gjenstand for årlig aktuarberegning. Pensjonskostnadene blir bokført under personalkostnader i resultatregnskapet. Differanse mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene, korrigert for avvik i estimater og effekt av endrede forutsetninger, føres i balansen enten som langsiktig gjeld (hvis negativ) eller som anleggsmiddel (hvis positiv). Forutsetningene som blir lagt til grunn for utregning av pensjonsforpliktelser, blir revurdert årlig i forkant av årlig aktuarberegning.

Årets premie for innskuddsbasert pensjonsordning kostnadsføres etter hvert som den påløper. Bankens ansatte inngår i Fellesordningen for AFP. Privat avtalefestet pensjon (AFP) er en tariffbasert pensjonsordning for ansatte i privat sektor. Ytelsen er livsvarig og kan tas ut fra du fyller 62 år, forutsatt at den ansatte oppfyller vilkårene i AFP-vedtektene. AFP-ordningen bygger på et trepartssamarbeid mellom arbeidsgiverorganisasjoner, arbeidstakerorganisasjoner og staten. Staten dekker 1/3 av utgiftene til AFP, mens bedriftene dekker 2/3. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordningen beregnes og avsettes i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av bankens andel av forpliktelsen i ordningen. Dersom administrator ikke er i stand til å foreta beregninger av forholdsmessig andel, behandles flerforetaksordningen som en innskuddsbasert ordning, med kostnadsføring av påløpt premie. Se note 10.

Skatt

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt / utsatt skattefordel beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

Omregningsregler for valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr. 31.12.

Langsiktig gjeld

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

Noter

NOTE 1 – FINANSIELL RISIKO

FINANSIELL RISIKO

Berg Sparebank sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel III-regelverket. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til finansforetaksloven og kapitalkravsforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses.

Det er utviklet rutiner og instruksjer i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt.

Banken er eksponert for følgende risikoer; kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko (herunder markeds- og renterisiko) og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko (herunder strategisk- og omdømmerisiko). Risiko vurderes etter en skala med fire nivåer: lav, middels, høy og ikke klassifisert risiko, (for kredittrisiko).

Kredittrisiko er omhandlet i note 2, likviditetsrisiko i note 4, renterisiko i note 5 og annen markedsrisiko i note 6.

Bankens øvrige risikoområder:

OPERASJONELL RISIKO

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Det er utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer, mv. og dette sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

STRATEGISK RISIKO

Risiko for at banken ikke skal "overleve". Den fundamentale risiko for styret og ledergruppen. Risiko for at verdiene av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

OMDØMMERISIKO

Risiko for at banken påføres tap eller kostnader som følge av at bankens omdømme svekkes ved manglende kontrollrutiner. Bankens risikovurdering er i 2018 foretatt etter samme opplegg som foregående år. Det er foretatt systematisk gjennomgang av alle tiltak som banken har iverksatt for å redusere risiko. Den relative risiko er også vurdert mot de interne rutiner og instruksjer og det rammeverk som er etablert i bankens systemer. Vurderingen har resultert i restrisiko som er den risiko banken har vurdert i forhold til iverksettelse av utvidede tiltak for å begrense risikoen ytterligere.

FORRETNINGSRISIKO

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kreditt-, markeds- og operasjonell risiko. Banken har ikke inngått kontrakter for 2018 som ikke er opplyst i regnskapet.

VALUTARISIKO

Banken har pr. 31.12.2018 ingen valutaeksponering utover kontantbeholdning og ordinær forretningsdrift.

NOTE 2 – KREDITTRISIKO

KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kredittrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerheters verdi. Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil. Kredittrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

I hovedsak benyttes flg. sikkerheter:

- pant i fast eiendom
- registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- fordringer og varelager, pant i bankinnskudd
- finansiell pant registrert i VPS, aksjer og obligasjoner
- kausjonister

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskotokreditt.

2018	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønntakere o.l.	2.225.728	109.235	3.860	860	2.337.963
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	152.468	18.888	279	50	171.585
Industriproduksjon	18.349	33.074	130		51.552
Bygg og anlegg	98.522	10.778	4.450	300	113.450
Varehandel, hotell/restaurant	27.887	6.147	3.184		37.218
Transport, lagring	4.594	449	2.714		7.757
Finans, eiendom, tjenester	161.085	13.099	1.401		175.584
Sosial og privat tjenesteyting	57.936	4.053	388	1.650	60.726
Offentlig forvaltning	-	-	-		-
Sum	2.746.568	195.723	16.405	2.860	2.955.836

2017	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønntakere o.l.	1.992.445	89.411	3.515	910	2.084.461
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	141.297	21.270	1.108	50	163.625
Industriproduksjon	12.280	33.564	12.980		58.824
Bygg og anlegg	90.432	7.791	175		98.398
Varehandel, hotell/restaurant	19.573	4.854	776		25.203
Transport, lagring	5.042	1.421	100		6.563
Finans, eiendom, tjenester	135.041	6.005	373		141.420
Sosial og privat tjenesteyting	55.186	2.615	-	150	57.651
Offentlig forvaltning	-	249	-		249
Sum	2.451.294	167.180	19.026	1.110	2.636.392

MAKSIMAL KREDITTEKSPONERING

Maks kreditteksponering består av utlån til kunder, ubenyttede trekkrettigheter samt garantier. For garantier henvises til note 23. Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjoner. Sikkerheter kan for eksempel være fysiske sikkerheter eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivninger.

RISIKOVURDERING

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kreditt risiko i bedrifts- og personmarkedsporteføljen. Systemet er basert på en modell som avdekker forventet sannsynlighet for mislighold og tap. Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og evt. mislighold. I forbindelse med vurderingen av kvalitet samt migrasjon i bankens utlånsportefølje er det pr. 31.12.18 benyttet et risikoklassifiseringssystem, basert på 10 friske risikoklasser og 2 klasser for hhv. misligholdte engasjement og engasjement med individuelle tapsnedskrivninger. Risikoklassifiseringssystemet er tatt i bruk f.o.m. 2016. Det gamle risikoklassifiseringssystemet hadde 5 klasser hvorav en klasse med høy risiko. Utvidelsen av antall klasser bidrar til at endringer (migrasjon) på kundenivå vil være synlig på et tidligst mulig tidspunkt. Dette vil også bidra til et bedre totalbilde av utviklingen av kvaliteten i bankens utlån. Modellen inneholder ikke vurderinger basert på sikkerhetsverdier og kundens risikoklasse er derfor en sammensetning av eksterne og interne data som gir kunden en sannsynlighetsvurdering av fremtidig mislighold, (PD-verdi). Systemet bygger på en sammensetning av data for kundedeadferd, (behaviourmodel), samt en modell for innhenting av generisk score.

De fleste utlån er tilfredsstillende sikret ved pant, kausjon o.l. Bankens kredittpolicy bygger på en sunn og god kvalitetsmessig vurdering av kredittprosjektene. Porteføljen overvåkes kontinuerlig, med vekt på lån med restanser. Banken opererer hovedsakelig i et meget oversiktlig geografisk område med god kunnskap om kundene, boligpriser mv. Banken benytter et saksgangssystem som kvalitetssikrer kredittbehandlingen.

Risikoklassifiseringen er en integrert del av kredittvurderingsprosessen. Utlånsvolumet er delt i 12 risikogrupper, hvor gruppe 1–3 representerer liten risiko og hvor 8–10 er lån med høy risiko. Banken vektlegger risiko ved prising av engasjementer. Det er således normalt med en relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og prising.

Systemet muliggjør en god overvåking av risikoutviklingen i bankens utlånsportefølje. Det foretas kvartalsvis en risikomessig gjennomgang av engasjement i risikoklasse 8–10 samt engasjement som siste måned har migrert negativt med 2 risikoklasser eller mer.

Kreditt risiko styres gjennom bankens kredittstrategi. Det er utarbeidede kreditt håndbøker med policyer og rutiner samt administrativ fullmaktstruktur for styring av kreditt risiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsevne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer. Styret mottar kvartalsvis en omfattende rapport om bankens utlånsportefølje. Garantier blir sikkerhetsmessig vurdert på linje med utlån.

Personmarkedet 2018

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	1.727.342	103.434	3.759	
Middels risiko, klasse 4–7	355.783	2.135	26	
Høy risiko, klasse 8–10	140.467	3.666	75	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	2.109	-	-	860
Ikke klassifisert	27	-	-	
Totalt	2.225.728	109.235	3.860	860

2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	1.635.522	86.313	3.267	
Middels risiko, klasse 4–7	236.871	2.819	173	
Høy risiko, klasse 8–10	118.074	279	75	910
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	1.947	-	-	
Ikke klassifisert	31	-	-	
Totalt	1.992.445	89.411	3.515	910

**Bedriftsmarkedet
2018**

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	166.196	47.939	1.550	
Middels risiko, klasse 4-7	233.870	22.833	6.031	
Høy risiko, klasse 8-10	116.931	15.716	2.624	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	3.842	-	2.340	2.000
Ikke klassifisert	2	-	-	
Totalt	520.841	86.488	12.545	2.000

2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	152.196	49.608	1.857	
Middels risiko, klasse 4-7	215.881	20.484	11.035	
Høy risiko, klasse 8-10	89.911	7.677	1.535	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	855	-	1.084	200
Ikke klassifisert	7	-	-	
Totalt	458.850	77.769	15.511	200

EIKA BOLIGKREDITT (EBK)

Alle lån i EBK ligger innenfor 60 % av forsvarlig verdigrunnlag, altså i godt sikrede boliglån. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset. Bankens utlån gjennom EBK gjelder i hovedsak nye lån eller refinansiering, og disse har i all vesentlighet ikke vært bokført på bankens balanse.

Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav sannsynlighet for mislighold samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 % mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre kr 14,3 mill. Likviditetsrisikoen knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset. Banken har i 2018 overtatt 2 lån fra EBK med et samlet volum på kr 1,8 mill. Se note 23 vedrørende utlån hos EBK.

KONSENTRASJONSRISIKO

I henhold til bankens Kredittpolicy defineres stort engasjement som et engasjement mot én enkelt kunde som overstiger 10% av ansvarlig kapital. Med engasjement med én enkelt kunde forstås også konsoliderte engasjementer for to eller flere kunder når bestemmende innflytelse eller økonomiske forbindelser mellom disse er slik at økonomiske problemer hos den ene sannsynligvis vil medføre betalingsvanskeligheter for den eller de andre.

Summen av store engasjement skal ikke overstige kr 246 mill., som utgjør 75% av bankens ansvarlige kapital, (pr. 3. kvartal 2018). Store engasjement følges opp kvartalsvis.

I henhold til forskrift for store engasjement defineres engasjement som utgjør 25% av ansvarlig kapital som stort. Engasjement (ev. konsolidert) som overstiger 10% av ansvarlig kapital skal rapporteres. Pr. 31.12.2018 hadde banken ett engasjement som oversteg 10%. Eksponeringen mot bankens kunder er godt spredt geografisk, hensyntatt til bankens markedsandel.

Utlån fordelt geografisk	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Østfold	2.567.419	93,5 %	2.298.228	93,8 %
Oslo	109.245	4,0 %	85.972	3,5 %
Akershus	26.581	1,0 %	30.525	1,2 %
Vestfold	8.055	0,3 %	5.052	0,2 %
Telemark	6.289	0,2 %	5.169	0,2 %
Møre og Romsdal	5.845	0,2 %	6.013	0,2 %
Andre	23.134	0,8 %	20.335	0,8 %
Brutto utlån	2.746.568	100,0 %	2.451.294	100,0 %

SPESIFIKASJON AV UTLÅNSPORTEFØLJEN, MISLIGHOLD OG TAP PÅ UTLÅN

UTLÅN

	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Jordbruk, skogbruk, fiske	152.468	5,6 %	141.297	5,8 %
Industriproduksjon	18.349	0,7 %	12.280	0,5 %
Bygg og anlegg	98.522	3,6 %	90.432	3,7 %
Varehandel, hotell/restaurant	27.887	1,0 %	19.573	0,8 %
Transport, lagring	4.594	0,2 %	5.042	0,2 %
Finans, eiendom, tjenester	161.085	5,9 %	135.041	5,5 %
Sosial og privat tjenesteyting	57.936	2,1 %	55.186	2,3 %
Offentlig forvaltning	-	0,0 %	-	0,0 %
Sum næring	520.840	19,0 %	458.850	18,8 %
Personkunder	2.225.728	81,4 %	1.992.445	81,6 %
Brutto utlån	2.746.568		2.451.295	
Individuelle nedskrivninger	-2.860	-0,1 %	-1.110	0,0 %
Gruppenedskrivninger	-9.508	-0,3 %	-8.957	-0,4 %
Netto utlån til kunder	2.734.200	100,0 %	2.441.228	100,0 %
Utlån formidlet via Eika Boligkreditt (EBK)	1.429.945		1.323.860	
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	4.164.145		3.765.088	

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

2018	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån
Personmarked	27.177	1.455	1.116	-	-	29.748
Bedriftsmarked	501	-	-	-	-	501
Sum	27.678	1.455	1.116	-	-	30.249

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

2017	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån
Personmarked	16.125	307	820	-	42	17.294
Bedriftsmarked	314	1.476	52	-	-	1.842
Sum	16.439	1.783	872	-	42	19.136

Mislighold refererer seg til kunder som ikke har betalt termin på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket som avtalt etter 90 dager etter at overtrekk fant sted.

MISLIGHOLD

Misligholdte lån	2018	2017	2016	2015	2014
Misligholdte lån i alt	1.817	1.291	1.506	6.911	13.740
Individuelle nedskrivninger	-640	-390	-485	-2.696	-3.553
Netto misligholdte lån i alt	1.177	901	1.021	4.215	10.187

Fordeling av misligholdte lån

	2018	2017	2016
Personmarked	1.435	1.239	1.203

Næringssektor fordelt:

Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-	-
Industriproduksjon	-	52	-
Bygg og anlegg	382	-	-
Varehandel, hotell/restaurant	-	-	-
Transport, lagring	-	-	303
Finans, eiendom, tjenester	-	-	-
Sosial og privat tjenesteyting	-	-	-
Offentlig forvaltning	-	-	-
Misligholdte lån i alt	1.817	1.291	1.506

Med tapsutsatte engasjement menes engasjement som banken har tatt en tapsavsetning på, men som ikke er i mislighold.

Tapsutsatte lån	2018	2017	2016	2015	2014
Øvrige tapsutsatte lån i alt	3.697	1.113	5.028	3.762	12.881
Individuelle nedskrivninger	-2.220	-720	-1.523	-1.725	-4.753
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	1.477	393	3.505	2.037	8.128

Fordeling av øvrige tapsutsatte lån	2018	2017	2016
Personmarked	635	708	1.179
Næringssektor fordelt:			
Annen næring	-	-	905
Jordbruk, skogbruk, fiske	99	170	-
Industriproduksjon	-	-	-
Bygg og anlegg	-	-	-
Varehandel, hotell/restaurant	-	-	-
Transport, lagring	-	-	-
Finans, eiendom, tjenester	-	-	-
Sosial og privat tjenesteyting	2.963	235	2.944
Offentlig forvaltning	-	-	-
Tapsutsatte lån i alt	3.697	1.113	5.028

INDIVIDUELLE NEDSKRIVNINGER

Bankens generelle anslag for forventet tapsnivå er basert på bokført tap de siste årene, låneporteføljens sektorfordeling, forventninger om utviklingen for norsk økonomi, påvirkning fra utlandet samt lokale markedsforhold. I tillegg kan nevnes eventuelle lokale forhold, det være seg utvikling innen bestemte bransjer, deler av næringslivet etc. Lokale rammebetingelser kan ha direkte innflytelse på utviklingen av en lokalbanks portefølje.

Personmarkedet: Tapsnivået i personmarkedet har vært stabilt lavt i mange år. Det forventes at rentenivået også i 2018 vil holde seg på et lavt nivå, noe som betyr at betalingsevnen fortsatt vil være god. Økt arbeidsledighet kan imidlertid føre til at privatøkonomien rammes, og det kan bli vanskelig å betjene lån over en tid. Boliglånsforskriften bidrar til å redusere risiko for potensielt tap.

Bedriftsmarkedet: Basert på vår kunnskap og oppfølging av utlånsporteføljen samt erfaringstall fra finansnæringen, forventes fremtidige tap på næringslivsporteføljen å bli omtrent på årets nivå. Det gjøres imidlertid oppmerksom på den generelle usikkerhet som er knyttet til slike prognoser. Fremtidige tap er forventet å komme fra engasjementer i risikoklassene 8–10. For risikoklasse lav risiko (1–3) forventes fremtidige tap å bli minimale. Det er ikke foretatt endring i anslag for fremtidig tap de senere år. Porteføljen følges tett opp av banken.

Individuelle nedskrivninger på utlån	2018	2017
Individuelle nedskrivninger 01.01.	1.110	2.008
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-	-951
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	-	6
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	2.063	46
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-313	-
Individuelle nedskrivninger 31.12.	2.860	1.110
Individuelle nedskrivninger på utlån – fordelt på person/næring	2018	2017

Personmarked	860	910
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske	50	50
Industriproduksjon	-	-
Bygg og anlegg	300	-
Varehandel, hotell/restaurant	-	-
Transport, lagring	-	-
Finans, eiendom, tjenester	-	-
Sosial og privat tjenesteyting	1.650	150
Offentlig forvaltning	-	-
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	2.860	1.110

GRUPPEWISE NEDSKRIVNINGER

Bankens kreditrisiko består hovedsakelig av små enkeltrisikoeer mot privat- og bedriftskundemarkedet. Etablert risikohåndtering skal sikre at kreditrisiko er i samsvar med bankens risikovilje. Modellen for gruppenedskrivning i risikoklassifiseringssystemet fordeler privat- og bedriftskundemarked i henhold til risikoklasser og tar hensyn til antatt sannsynlighet for mislighold og tap gjennom prosentvis avsetning til gruppenedskrivning for den enkelte risikoklasse. I tillegg er det nedskrevet for annen risiko. Det foretas løpende en regulering av regnskapsførte avsetninger basert på endringer i det nye risikoklassifiseringssystemet.

Nedskrivninger på grupper av utlån	2018	2017
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	8.957	8.206
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	551	751
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	9.508	8.957
Tapskostnader utlån/garantier	2018	2017
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	1.750	-899
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	-	-
Periodens endring i gruppenedskrivninger	551	751
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	251	951
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	75	113
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-653	-1.008
Periodens tapskostnader	1.974	-92
Resultatførte renter på lån som er nedskrevet		2018
Resultatførte renter på lån som er nedskrevet		159
Bokført verdi av lån med betalingslettelser		2018
Bokført verdi av lån med reforhandlede betingelser		167

UTLÅN TIL VIRKELIG VERDI

Utlån er vurdert til amortisert kost. Bankens utlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Bankens risikopåslag på utlånene endres kun ved større endringer i markedsforholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kredittpåslag for disse utlån er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville bli lagt til grunn for nye utlån på balansedagen. Balanseført verdi av lån med flytende rentebetingelser ansees derfor som beste estimat på virkelig verdi. Banken har ingen utestående utlån med fast rente.

NOTE 3 – KAPITALDEKNING

Den ansvarlige kapitalen består av ren kjernekapital, annen kjernekapital (hybridkapital) og tilleggskapital (ansvarlig lånekapital). Kravet til kapitaldekning er at den ansvarlige kapital minst skal utgjøre 8% av et nærmere definert beregningsgrunnlag. I tillegg må banken møte bufferkrav. Pr. 31.12.2018 er minstekrav inkludert buffere i henhold til Pilar I for henholdsvis ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og ansvarlig kapitaldekning 12%, 13,5% og 15,5%. Bokført verdi av eiendelspostene og omregnet verdi av poster utenom balansen tilordnes en eksponeringskategori og gis en risikovekt etter den antatte kredittrisiko de representerer.

Norske institusjoner måtte fra 1. juli 2014 rapportere iht. Basel III/CRD IV. Innføringen av Basel III har medført følgende endringer for banken sammenlignet med rapportering iht. Basel II:

- Fordringer på og fordringer garantert av staten har en risikovekt på 0%.
- Fordringer på kredittforetak som har utstedt obligasjoner med fortrinnsrett har en risikovekt på 10%.
- Fordringer på og fordringer garantert av finansinstitusjoner har en risikovekt på 20% eller 50% avhengig av offentlig rating.
- Saks- og tapsgaranti knyttet til Eika Boligkreditt er klassifisert som pantesikkerhet eiendom med 35% risikovekt og 100% konverteringsfaktor.
- Eiendelsposter med risikovekt 35% er lån med pantesikkerhet i bolig innenfor 80% av forsvarlig verdigrunnlag.
- Øvrige eiendeler utover kontanter, (0% risikovekt) har risikovekt på 100%.
- Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i andre finansinstitusjoner, f.eks. i Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS skal tas i samme kapitalklasse som det instrumentet man eier. Tidligere ble fradraget fordelt 50/50 mellom ren kjernekapital og tilleggskapital.
- Utsatt skattefordel rapporteres med 250% risikovekt. Tidligere måtte utsatt skattefordel som gjelder midlertidige forskjeller trekkes fra i ren kjernekapital.
- Risikovekting av institusjoner er avhengig av motpartens offentlige rating. Tidligere ble fordringer mot institusjoner som ikke var egenkapitalposisjoner, gitt en risikovekt på 20%.
- Det er innført en ny eksponeringskategori for Egenkapitalposisjoner. Tidligere ble egenkapitalposisjoner rapportert etter type utsteder (f.eks. institusjoner eller foretak).
- Det er innført en ny eksponeringskategori for fordringer med kortsiktig rating, dvs. egen rating for krav som forfaller innen 3 måneder.

Kapitaldekning

	2018	2017
Innbetalt aksjekapital/egenkapital/beviskapital	-	-
Overkursfond	-	-
Sparebankens fond	392.569	360.574
Gavefond	6.747	6.021
Utjevningsfond	-	-
Fond for vurderingsforskjeller	6.476	6.123
Sum egenkapital	405.792	372.718
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse		
Fradrag for immaterielle eiendeler		
Fradrag VIPPS (VBB AS)	-4.986	
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-78.736	-57.034
Sum ren kjernekapital	322.070	315.684
Fondsobligasjoner		
Fradrag for overgangsregler for fondsobligasjoner		
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.		
Sum kjernekapital	322.070	315.684
Ansvarlig lånekapital	40.000	-
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.		
Sum tilleggskapital	40.000	-
Netto ansvarlig kapital	362.069	315.684
	2018	2017
Eksponeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Stater		
Lokal regional myndighet	6.004	6.616
Offentlig eide foretak	-	-
Institusjoner	9.790	13.985
Foretak	134.107	123.325
Massemarked		-
Pantsikkerhet eiendom	1.130.374	1.009.198
Forfalte engasjementer	1.173	962
Høyrisiko engasjementer	1.754	-
Obligasjoner med fortrinnsrett	14.499	8.672
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	1.728	3.099
Andeler i verdipapirfond	46.198	44.122
Egenkapitalposisjoner	63.111	45.629
Øvrige engasjementer	119.068	122.202
CVA-tillegg		
Ansvarlig kapital i andre finansinst.		
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.527.806	1.377.810
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	157.144	143.679
Sum beregningsgrunnlag	1.684.950	1.521.489
Kapitaldekning i %	21,48 %	20,75 %
Kjernekapitaldekning	19,11 %	20,75 %
Ren kjernekapitaldekning i %	19,11 %	20,75 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	9,84 %	10,91 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,50 %)	42.124	38.037
Motsyklisk buffer (2,00 %)	33.699	30.430
Systemrisikobuffer (3,00 %)	50.549	45.645
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	126.371	114.112
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	75.823	68.467
Tilgjengelig ren kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav	119.876	133.105

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper. Banken har en eierandel på 1,68 % i Eika Gruppen AS og på 1,71 % i Eika Boligkreditt AS.

	2018
Ren kjernekapital	404.521
Kjernekapital	418.242
Ansvarlig kapital	471.872
Beregningsgrunnlag	2.334.899
Kapitaldekning i %	20,21 %
Kjernekapitaldekning i %	17,91 %
Ren kjernekapitaldekning i %	17,32 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	7,99 %

NOTE 4 – LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke skal kunne gjøre opp sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. På denne måten eksponeres banken for likviditetsrisiko.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider samt etablering av beredskapsfasiliteter. Banken har interne måltall for likviditet, herunder likviditetsindikatorer, som løpende legges fram for styret. Likviditetssituasjonen betraktes som god. Etablerte ordninger med lån i Norges Bank, trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er også avtalt lån via store norske kredittinstitusjoner.

Tabellen viser oversikt over forfall på eiendeler og gjeld.

Restnedbetalingstid på eiendels- og gjeldsposter EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	67.104	67.104
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	6.000	-	8.973	14.973
Utlån til kunder	33.586	64.429	152.324	580.394	1.871.789	31.679	2.734.200
Obligasjoner/sertifik.	-	12.007	33.161	165.732	-	-	210.900
Aksjer	-	-	-	-	-	207.991	207.991
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	21.567	21.567
Sum eiendeler	33.586	76.436	185.485	752.126	1.871.789	337.313	3.256.736

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	-	-	200.000	-	-	200.000
Innskudd fra kunder	-	37.385	-	251.224	-	1.909.464	2.198.073
Obligasjonsgjeld	-	-	75.000	304.912	-	-	379.912
Fondsobligasjoner	-	-	-	-	-	-	-
Ansvarlig lån	-	-	-	-	40.000	-	40.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	32.958	32.958
Egenkapital	-	-	-	-	-	405.792	405.792
Sum gjeld og egenkapital	-	37.385	75.000	756.136	40.000	2.348.215	3.256.736

Banken har trekkrettigheter på kr 75 mill. i DNB pr. 31.12.2018

LCR

LCR, eller Liquidity Coverage Ratio, er et minimumskrav til likvide aktiva i forhold til beregnet negativ cash flow under et definert stresset likviditetsscenario. Likvide aktiva omfatter bl.a. nærmere definerte verdipapirer utstedt av stater, obligasjoner med fortrinnsrett, (OMF), og foretaksobligasjoner med definerte krav til rating, likviditet mv. beregnet cash flow baseres på kontraktfestede forfall de neste 30 dager og forutsatte uttaksfaktorer for innskudd, utenom-balanseposter mv. I henhold til plan for innføring av regulatorisk minimumskrav, skal LCR være 100 pr. 31.12.2018. Bankens LCR pr. 31.12.2018 er beregnet til 145%.

NSFR

NSFR, Net Stable Funding Ratio, skal belyse i hvilken grad institusjonen er langsiktig finansiert. Den setter krav til institusjonene finansieringsstruktur i forhold til deres utlån, investeringer og andre eiendeler i et ettårs perspektiv. NSFR er definert som tilgjengelig stabil finansiering relativt til nødvendig stabil finansiering. NSFR skal gjenspeile hele institusjonenes balanse. Bankens NSFR pr. 31.12.2018 er beregnet til 146%.

NOTE 5 – RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som følge av at bankens utlåns- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Dette betyr at når markedsrenten endrer seg, kan banken først foreta renteendringer på sine balanseposter med utgangspunkt i regelverk og avtaler. En endring i markedsrenten vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Banken har en lav renteeksposering på sine utlån. Pr. 31.12.2018 er det ingen fastrentelån eller fastrenteinnskudd.

Beholdningen av obligasjoner har gjennomsnittlige vektet løpetid på 1,3 år. Gjennomsnittlig vektet durasjon er 0,1. Dette gir en rentefølsomhet ved 1 % renteendring på kr 0,3 mill. ved årets slutt. Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor fastsatte rammer.

Tid fram til renteregulering for bankens eiendeler og forpliktelser fremgår av tabellen nedenfor.

Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter EIEDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	67.104	67.104
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	14.973	14.973
Utlån til kunder		2.734.201					2.734.201
Obligasjoner/sertifik.	73.316	135.486	2.098			-	210.900
Aksjer	-	-	-	-	-	207.991	207.991
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	21.567	21.567
Sum eiendeler	73.316	2.869.687	2.098	-	-	311.635	3.256.736

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	200.000	-	-	-	-	200.000
Innskudd fra kunder	-	219.873	-	-	-	1.978.200	2.198.073
Obligasjonsgjeld	-	379.912	-	-	-	-	379.912
Fondsobligasjoner	-	-	-	-	-	-	-
Ansvarlig lån	-	40.000	-	-	-	-	40.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	32.958	32.958
Egenkapital	-	-	-	-	-	405.792	405.792
Sum gjeld og egenkapital	-	839.785	-	-	-	2.416.951	3.256.736

NOTE 6 – MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markeds-benchmark, (NIBOR flytende pengemarkedsrente), som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Priserisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Dette kan for eksempel omhandle endringer i priser eller volatilitet på aksjer, aksjeindekser eller råvarer. Rentepapirer, aksjederivater og råvaderivater er eksponert for denne risikoen. Bankens samlede markedsrisiko vurderes basert på stressscenarier utarbeidet i tråd med anbefalinger fra Finanstilsynet og Baselkomiteen.

Det vesentligste av markedsrisiko relaterer seg til verdipapirmarkedet representert ved egne verdipapirbeholdninger. Hovedtyngden av bankens portefølje er plassert i likvide obligasjoner med begrenset risiko for store fall i markedsverdi. Obligasjonsporteføljen er forvaltet av Eika Kapitalforvaltning AS som har spesialkompetanse innenfor området. Banken har inngått avtale med AlphaSpar om aktiv forvaltning av bankens portefølje av fond, egenkapitalbevis og/eller bankaksjer. Forvaltningen er underlagt rapporterings- og posisjonsrammer fastlagt av bankens styre. Rammene skal begrense risikoen. Rammene gjennomgås minst én gang i året.

Aksjer i tilknyttede selskaper, konsernselskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av priserisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko. Se note 18 for aksjer i konsernselskap.

SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG ANDRE RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	Nominell verdi	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Utstedt av det offentlige				
Lokale og regionale myndigheter				
Børsnoterte	30.000	30.020	29.976	29.976
Ikke børsnoterte	-	-	-	-
Sum utstedt av det offentlige	30.000	30.020	29.976	29.976
Utstedt av andre				
Institusjoner				
Børsnoterte	4.000	4.000	4.005	4.005
Ikke børsnoterte	30.000	30.197	30.110	30.110
Obligasjoner med fortrinnsrett				
Børsnoterte	104.000	104.669	104.544	104.544
Ikke børsnoterte	40.000	40.178	40.167	40.167
Fondsobligasjoner				
Ikke børsnoterte	2.000	2.000	2.098	2.098
Sum utstedt av andre	180.000	181.044	180.924	180.924
Sum sertifikater og obligasjoner	210.000	211.064	210.900	210.900

Pr. 31.12.2018 er markedsverdi for deponerbare verdipapirer i Norges Bank kr 142,7 mill. Ingen verdipapirer er pantsatt pr. 31.12.2018. Annualisert avkastning på porteføljen har i 2018 vært 1,32%.

AKSJER, ANDELER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED VARIABEL AVKASTNING

Anlegg		Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Børsnotert					
RomReal Inv EUR		5.792	2.989	6	12
Sparebank 1 Østfold Akerhus	837.884.942	9.523	1.002	1.002	1.857
Visa Inc. C		417	188	188	320
Visa Inc. A.		179	81	81	205
Sum børsnoterte			4.259	1.276	2.394
Ikke børsnotert					
SDC AF 1993 H. A	988.671.258	3.120	1.396	1.396	1.596
Eika Gruppen AS	979.319.568	407.411	17.643	17.643	59.075
Spama AS	916.148.690	92	9	9	-
Kredittfo for Sparebanker	986.918.930	460	474	474	-
North Bridge Pro	998.845.467	31.896	362	362	-
Romania Invest AS	989.434.071	10.000	500	9	-
Hjelmeland Sparebank	937.893.581	8.485	934	781	-
Kvinesdal Sparebank	937.894.805	9.851	985	896	-
Eika Bolig Kreditt AS	885.621.252	18.692.042	78.193	78.193	78.506
NBNP 2 AS	998.845.467	31.896	711	711	-
Bien Sparebank ASA	991.853.995	512	998	998	-
Eiendomskreditt ASA	979.391.285	21.705	2.215	2.215	-
Smart Innovation Norway AS	986.258.191	10	100	100	-
Ladies Tour of Norway	913.718.933	100	100	100	-
North Bridge Opportunity AS	991.669.884	7.140	89	89	-
Vipps	918.713.867	1.260	4.986	4.986	-
VN Norge AS	821.083.052	1.669.281	2.363	2.363	-
Sum ikke børsnoterte			112.059	111.327	
Sum anleggsaksjer			116.318	112.603	
Omløpsaksjer og andeler	Navn	Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Børsnotert					
Sparebank 1 Nord-Norge	952.706.365	13.468	424	846	846
Sparebanken Vest	832.554.332	15.000	747	795	795
Sparebanken Møre	989.632.434	3.300	693	934	934
Sparebank 1 SMN	937.901.003	9.820	523	827	827
Eika Alpha	986.387.102	420	1.000	1.247	1.247
Sparebank 1 SR-Bank ASA	937.895.321	8.389	461	748	748
SpareBank 1 Østlandet	920.426.530	10.000	780	830	830
Storebrand Indeks Norge	913.222.679	1.160	1.769	1.698	1.698
Eika Spar	980.439.291	289	1.000	1.652	1.652
Sum børsnotert			7.397	9.577	9.577
Sum Omløpsaksjer			7.397	9.577	9.577
Rente- og obligasjonsfond					
Ikke børsnotert					
Eika Sparebank	983.231.411	38.004	38.048	38.257	38.257
Eika Pengemarked	985.187.649	15.778	16.023	16.058	16.058
Eika Kreditt	912.370.275	15.717	14.871	15.599	15.599
KLP Pengemarked	979.518.218	7.003	6.980	6.991	6.991
Sum ikke børsnotert			75.922	76.905	76.905
Rente- og obligasjonsfond			75.922	76.905	76.905
Sum verdipapirer med variabel avkastning			199.636	199.086	

Banker som rapporterer iht. NGAAP, kan etter gjeldende regler ikke registrere avkastning av rentefond som renteinntekt, i motsetning til avkastning av obligasjoner/sertifikater som er inkludert i renteinntekten.

Endringer i 2018	Anleggsaksjer	
Inngående balanse	84.748	
Tilgang 2018	28.194	
Avgang 2018	-339	
Nedskrivning	-	
Utgående balanse	112.603	

Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	2018	2017
Kursgevinst ved omsetning av obligasjoner	88	211
Kurstap ved omsetning av obligasjoner	-444	-298
Kursregulering obligasjoner	-205	169
Netto gevinst/-tap obligasjoner	-561	82
Kursgevinst ved oms. av aksjer og andeler	3.494	349
Kurstap ved oms. av aksjer og andeler	-70	-
Kursregulering aksjer og andeler	-2.706	4.494
Netto gevinst/-tap aksjer og andeler	718	4.741
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	686	1.016
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	843	5.839

Gevinst/tap og nedskrivning på verdipapirer klassifisert som anleggsmidler	2018	2017
Nedskrivning/reversering av nedskrivning	-	-
Tap ved omsetning av aksjer	-	-238
Gevinst ved tildeling av aksjer – VN Norge AS	2.363	-
Gevinst ved tildeling av aksjer og fusjon – VBB AS	2.782	-
Gevinst ved omsetning av aksjer – andre	677	218
Netto gevinst/tap på aksjer klassifisert som anleggsmidler	5.822	-19

NOTE 7 – RENTER OG LIGNENDE KOSTNADER PÅ ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Berg Sparebank tok i 2018 opp et ansvarlig lån på kr 40,0 mill. Renten justeres hver 3. måned i henhold til 3 måneders NIBOR og et påslag på dette. Rentesatsen pr. 31.12.2018 er 3,23%.

	2018	2017
Ansvarlig lånekapital	957	-
Fondsobligasjoner	-	-
Sum renter ol. kostnader på ansvarlig lånekapital	957	-

NOTE 8 – ANDRE RENTEKOSTNADER

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. av finansinstitusjoner pålegger alle banker å være medlem av Bankenes Sikringsfond.

Fondet plikter å dekke tap inntil kr 2 mill. som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes Sikringsfond. Med innskudd menes enhver creditsaldo i banken i henhold til konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person.

Innbetaling til Bankenes Sikringsfond er beregnet på bakgrunn av et gjennomsnitt av innskudd og beregningsgrunnlaget for kapitaldekning ved utløpet av tredje og fjerde kvartal i kalenderåret før innbetalingsåret samt første og andre kvartal i innbetalingsåret. I tillegg benyttes kjernekapitaldekning

ved foregående årsskifte. I 2018 ble det, som i 2017, innbetalt avgift til Bankenes Sikringsfond. For 2019 vil det bli beregnet bidrag etter nye regler.

	2018	2017
Avgift til Sikringsfondet	1.478	1.424
Sum andre rentekostnader	1.478	1.424

NOTE 9 – PROVISJONSINNTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

Provisjonsinntekter	2018	2017
Garantiprovisjon	224	190
Formidlingsprovisjon	128	77
Betalingsformidling	3.361	3.293
Verdipapirforvaltning og -omsetning	1.797	1.675
Provisjon Eika Boligkreditt	8.169	6.659
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	6.183	5.274
Andre provisjons- og gebyrinntekter	7.056	7.042
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	26.917	24.210

Provisjonskostnader	2018	2017
Transaksjonsavgifter og lignende	-	-
Betalingsformidling, interbankgebyrer	3.207	2.866
Andre provisjonskostnader	1.063	1.343
Sum provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester	4.269	4.209

NOTE 10 – PENSJON

OTP – Obligatorisk tjenestepensjon er pliktig, og banken har en innskuddsbasert pensjonsordning som tilfredsstiller kravene. Premie for innskuddsbasert pensjonsordning og AFP-premie kostnadsføres løpende over driften.

Adm. banksjef har en avtale om en livsvarig pensjon på 70 % av lønn fra fylte 65 år. Pensjonsytelsen reguleres årlig under utbetaling tilsvarende utviklingen i folketrygdens grunnbeløp. Banken har også en løpende pensjonsforpliktelse vedrørende tidligere banksjef.

	2018	2017
Økonomiske forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,60 %	2,30 %
Forventet avkastning	2,60 %	2,30 %
Lønnsregulering	2,75 %	2,50 %
G-regulering	2,50 %	2,25 %
Pensjonsregulering	2,00 %	1,80 %
Arbeidsgiveravgift-sats	19,10 %	19,10 %
	2018	2017
Beløp mot OCI/direkte mot egenkapital i perioden		
Estimatavvik tap (gevinst) - endring i de andre økonomiske forutsetningene midler	256	602
Estimatavvik /arbeidsgiveravgift	49	115
Estimatavvik tap (gevinst) i perioden ført mot OCI/egenkapitalen	305	717
Netto beløp i regnskapsført i balanseregnskapet inkl. arbeidsgiveravgift (AGA)	2018	2017
Netto pensjonsforpliktelser i periodens begynnelse	6.356	5.569
Effekt EK ved overgang til IAS 19R gevinst / (tap)	-	-
Periodens netto pensjonskostnad	324	254
Innbetalinger/tilbakeføring premiefond/flytting til innskuddsfond	-	-
Premiefond overføring til innskuddsfond	-	-
Pensjonsutbetalinger over egen drift	-188	-183
Estimatavvik (tap) / gevinst	305	717
Øvrige bevegelser i perioden	-	-
Netto pensjonsforpliktelser ved periodens slutt	6.797	6.356

Spesifikasjon av netto pensjonskostnad i resultatregnskapet	2018	2017
Usikrede pensjonsordninger	294	224
Egenandel AFP	277	248
Innskuddsbasert ordning	1.437	1.125
Sum pensjonskostnader	2.008	1.597

NOTE 11 – LØNN- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2018	2017
Lønn til ansatte	16.219	15.329
Honorar og kostnader styre og tillitsmenn	573	600
Pensjoner	2.008	1.597
Arbeidsgiveravgift	3.743	3.401
Kurs, velferd, øvrige personalutgifter	834	666
EDB-kostnader	11.838	11.234
Markedsføring	2.835	2.569
Reiser, opplæring etc	505	220
Rekvisita	606	539
Honorarer eksterne tjenester	1.680	395
Telefon, porto	148	310
Sum Lønn og generelle administrasjonskostnader	40.991	36.860
Antall ansatte pr 31.12.	28,0	28,0
Antall årsverk pr 31.12.	27,5	26,6
Gjennomsnittlig antall årsverk i året	27,0	26,1

NOTE 12 – LÅN OG YTELSE

	Lønn og honorarer	Pensjons-ordning	Annen godt-gjørelse	Sum	Lån
Ledende ansatte					
Adm. banksjef Jørn Berg	1.375	598	35	2.008	3.066
Sum ledende ansatte	1.375	598	35	2.008	3.066
Styre					
Leder Bjørn Sigurd Brevig	125			125	7.431
Nestleder Terje Kristiansen	61			61	3.180
Styremedlem Bård Degnes	54			54	5.052
Styremedlem Heidi A. Johansen	55			55	1.620
Styremedlem Malin Hansen	83			83	-
Ansattmedlem Merete Dammyr	55			55	1.920
Samlede ytelser og lån til styret	433	-	-	433	19.203
Generalforsamling					
Leder Anne Wahlstrøm	10			10	2.887
Nestleder Knut R. Nilsen	3			3	949
Øvrige medlemmer					17.681
Samlede ytelser og lån til generalforsamlingen	13	-	-	13	21.517

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom renten på lån og myndighetenes normrente. Samlede lån til ansatte med rentesubsidierte rentevilkår: kr 48,2 mill. kroner. Samlede lån til ansatte med ordinære rentevilkår: kr 22,2 mill. kroner. Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelsene for slike lån og garantier. Adm. banksjef har en avtale om en livsvarig pensjon på 70 % av lønn fra fylte 65 år. Pensjonsytelsen reguleres årlig under utbetaling tilsvarende utviklingen i folketrygdens grunnbeløp.

Berg Sparebank har ikke etablert bonusordninger eller andre særskilte former for kompensasjon til styremedlemmene. Banken benytter ikke aksjeverdibasert godtgjørelse. Banken har salgs- og resultatbonus som gjelder for alle ansatte med unntak av adm. banksjef.

NOTE 13 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Driftsmidler	Bygninger	Sum	Konsern Driftsmidler	Konsern Bygninger	Konsern Sum
Kostpris 01.01.2018	12.662	4.488	17.150	13.230	21.319	34.549
Tidligere oppskrivning	-	-	-	-	9.200	9.200
Tilgang	1.843		1.843	1.900	49	1.949
Avgang			-			-
Kostpris 31.12.2018	14.505	4.488	18.993	15.130	30.568	45.698
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2018	10.691	-	10.691	11.134	8.031	19.165
Tilbakeførte avskrivninger på utrangerte driftsmidler	-	-	-	-	-	-
Ordinære avskrivninger	744	-	744	779	586	1.365
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2018	11.435	-	11.435	11.913	8.617	20.530
Bokført verdi 31.12.2018	3.071	4.488	7.559	3.218	21.951	25.169

Bankens hovedkontor holder til i leide lokaler i Storgata 10 i Halden. Utleier er bankens datterselskap A/S Storgaten10. Bankens avdelingskontor i Fredrikstad flyttet i august inn i nye lokaler i Nygaardsgata 47-49 og 51. Utleier er Ryen AS Eiendom. Utleier i Åndalsnes er Tolstad Eigedom AS.

		2018	2017
Kommune	Leiekontrakt utløper	Arlig leie	Arlig leie
Halden	Leies av datterselskap	1.924	1.904
Fredrikstad	01.04.2028, med rett til fornyelse for 5 år	552	382
Åndalsnes	Oppsigelsestid: 6 mnd.	46	24
Sum		2.522	2.310

NOTE 14 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2018	2017
Andre driftskostnader		
Driftskostnader fast eiendom		
Honorar ekstern revisor	471	393
Leie av lokaler	2.523	2.307
Andre kostnader leide lokaler	632	615
Maskiner, inventar og transportmidler	259	437
Eksterne tjenester	553	583
Forsikringer	97	144
Kostnader Eika Gruppen AS	1.829	1.988
Ordinære tap	116	77
Andre driftskostnader	1.674	1.469
Tap salg anleggsmidler	-	94
Sum andre driftskostnader	8.154	8.108

Spesifikasjon av revisjonshonorar:

Lovpålagt revisjon	325	310
Attestasjon	-	-
Skatterådgivning	-	-
Andre tjenester utenfor revisjon	-	-
Teknisk bistand skatt	31	31
Rådgivning	115	52
Sum revisjonshonorar inkl. mva	471	393

NOTE 15 – SKATT

SKATTEKOSTNADEN BESTÅR AV:

Betalbar skatt: 25 % av skattemessig resultat. For mye eller for lite avsatt betalbar skatt ved fjorårets ligning.

Utsatt skatt/utsatt skattefordel: Knyttet til periodisering av skatt på inntekts- og kostnadsposter hvor den regnskapsmessige periodiseringen avviker fra den skattemessige.

Formuesskatt: Klassifisert som annen driftskostnad. Beregnet skyldig formuesskatt pr. 31.12. er klassifisert som annen gjeld.

ANDRE SKATTEBEGREP

Resultatforskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige resultat deles i:

Permanente forskjeller: Ikke fradragsberettigede kostnader, skattefrie inntekter.

Midlertidige forskjeller: Forskjeller mellom regnskaps og skattemessige periodiseringer som skal reverseres i senere perioder fordi det er det samme beløp som samlet skal komme til fradrag eller som skal inntektsføres over tid. Netto utsatt skatt er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier.

	2018	2017	
Beregning av betalbar skatt			
Resultat før skattekostnad	44.801	45.781	
Permanente forskjeller	-13.167	-10.945	
Endring midlertidige forskjeller	494	849	
Skattepliktig inntekt, grunnlag betalbar skatt	32.128	35.685	
Betalbar skatt på årets resultat, 25 %	8.032	8.921	
Skattekostnad	2018	2017	
Betalbar inntektsskatt for året	8.032	8.921	
Endring utsatt skatt	-124	-212	
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-8	-23	
Formuesskatt	748	709	
Endring i utsatt skatt ført mot EK	76	179	
Sum skattekostnad	8.725	9.574	
Betalbar skatt fremkommer som følger:			
Formuesskatt	8.032	709	
Inntektsskatt	748	8.921	
Sum betalbar skatt	8.780	9.630	
Oversikt over midlertidige forskjeller	Endring	2018	2017
Varige driftsmidler	243	-349	-592
Over- / underfinansiert pensjonsforpliktelse	-441	-6.797	-6.356
Regnskapsmessige avsetninger	697	-4.217	-4.914
Obligasjoner og andre verdipapirer	-993	-384	609
Grunnlag utsatt skatt+ /utsatt skattefordel-	-494	-11.747	-11.253
Bokført utsatt skattefordel (-) /utsatt skatt (+)	-124	-2.937	-2.813
Endring i skattesats			
Sum bokført utsatt skattefordel		-2.937	-2.813
Avstemming fra nominell til faktisk skattesats	2018		
25% skatt av resultat før skatt	11.200		
25% skatt av permanente forskjeller	-3.292		
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-8		
Formuesskatt	748		
Endring utsatt skatt ført mot EK	76		
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap	8.725		

NOTE 16 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK

	2018	2017
Kontanter og fordringer på sentralbanker		
Kontanter i norske kroner	6.273	6.200
Kontanter i utenlandske valutasorter	422	576
Innskudd i Norges Bank	60.408	95.770
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	67.104	102.546

NOTE 17 – OVERTATTE EIENDELER

	2018	2017
Type eiendel		
Grunneiendom	-	-
Sum overtatte eiendeler	-	-

NOTE 18 – EIERANDELER I DATTERSELSKAP

Transaksjoner i 2018 mellom Berg Sparebank, A/S Storgaten 10 og Berg Sparebank Eiendomsmegling AS har vært relatert til daglig bankdrift. Det har i 2018 ikke vært gjennomført andre transaksjoner mellom partene.

Selskapets navn	Kontor-kommune	Selskaps-kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total EK 2018	Resultat 2018	Bokført Verdi
Berg Sp.bank Eiendomsmegling AS	Halden	850	650	70,6 %	2.037	-43	1.438
A/S Storgaten 10	Halden	100	1.000	100 %	7.467	384	7.467

	AS Storgaten 10	Berg Sparebank Eiendomsmegling AS	SUM 2018
Inngående balanse 01.01.	7.083	1.469	8.552
+ Inntektsført andel resultat 2018	384	-31	353
- Utbytte	-	-	-
Balanse 31.12.	7.467	1.438	8.905
Anskaffelseskost	100	606	
Andel bokført egenkapital ved anskaffelse	100	600	
Konsernbidrag tidligere år	1.722	-	

	A/S Storgaten 10 2018	A/S Storgaten 10 2017	Berg Sparebank Eiendomsmegling AS 2018	Berg Sparebank Eiendomsmegling AS 2017
Innskudd fra	2.357	1.766	2.170	2.948
Utlån/garantier til	10.511	10.868		
Fordring			-	510
Renter fra	376	385	-	
Renter til	1	1	91	98

NOTE 19 – GJELD KREDITTINSTITUSJONER – INNSKUDD FRA / GJELD TIL KUNDER

Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12.	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	-		-	
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	200.000		100.000	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	200.000	1,84 %	100.000	1,74 %
Innskudd fra og gjeld til kunder				
Uten avtalt løpetid	1.788.105		1.744.204	
Med avtalt løpetid	409.968		386.913	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	2.198.073	0,88 %	2.131.117	0,86 %

Banken hadde pr. 31.12.2018 kr 2.198 mill. i innskudd fra kunder. Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad gjennom året i prosent av gjennomsnittlig innskudd fra kunder. Det er ikke stillet sikkerhet for gjelden. Se note 8 vedr. lov om sikringsordninger for banker.

Innskudd fra kunder	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Lønnstakere og lignende	1.777.466	80,9 %	1.694.275	79,5 %
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	59.268	2,7 %	61.023	2,9 %
Industriproduksjon	36.660	1,7 %	38.722	1,8 %
Bygg og anlegg	39.214	1,8 %	42.342	2,0 %
Varehandel, hotell/restaurant	27.423	1,2 %	29.534	1,4 %
Transport, lagring	30.089	1,4 %	22.152	1,0 %
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	111.540	5,1 %	122.723	5,8 %
Sosial og privat tjenesteyting	116.211	5,3 %	120.146	5,6 %
Offentlig forvaltning	202	0,0 %	200	0,0 %
Sum innskudd	2.198.073	100,00 %	2.131.118	100,00 %

Innskudd	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Østfold	2.041.093	92,9 %	1.972.209	92,5 %
Oslo	61.873	2,8 %	62.105	2,9 %
Akershus	20.808	0,9 %	20.631	1,0 %
Buskerud	12.833	0,6 %	13.520	0,6 %
Vestfold	4.681	0,2 %	5.342	0,3 %
Rogaland	4.139	0,2 %	3.746	0,2 %
Andre	52.646	2,4 %	53.564	2,5 %
Sum innskudd	2.198.073	100,00 %	2.131.118	100,00 %

NOTE 20 – GJELD VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Utestående pr 31.12.2018	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført Verdi	Nominell rente
Lånetype/ISIN					
Sertifikatslån					
Obligasjonslån					
NO0010825425	100.000	15.09.2021	100.000	100.000	1,96 %
NO0010773815	75.000	12.09.2019	75.000	75.000	2,13 %
NO0010789613	105.000	23.03.2020	105.000	105.000	2,03 %
NO0010811243	100.000	24.11.2021	100.000	100.000	2,05 %
Over/underkurs				-88	
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			380.000	379.912	
Ansvarlig lån					
NO0010819352	40.000	22.03.2023	40.000	40.000	3,23 %
			40.000	40.000	

NOTE 21 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2018	2017
Annen gjeld		
Bankremisser	135	329
Betalingsformidling	4.074	3.195
Skyldige offentlige avgifter	64	540
Betalbar skatt	8.780	9.630
Skattetrekk	870	836
Leverandørgjeld	476	322
Annen gjeld ellers	484	443
Sum annen gjeld	14.883	15.295

NOTE 22 – EGENKAPITAL

	Fond vurd. Forskjeller	Spb. fond	Gavefond	Egenkapital	Konsern
Egenkapital 01.01.2018	6.123	360.574	6.021	372.718	373.330
Utbetalte gaver			-2.773	-2.773	-2.773
Endring i estimatavvik pensjoner direkte mot egenkapitalen		-229		-229	-229
Årsoppgjørdisposisjoner	353	32.223	3.500	36.076	36.063
Egenkapital 31.12.2018	6.476	392.568	6.747	405.792	406.391

	2018	2017
Overført til Gavefond	3.500	4.000
Overført til fond for vurderingsforskjeller	353	548
Overført til Sparebankens fond	32.223	31.659
Overført til utbytte		
Sum	36.076	36.207

NOTE 23 – GARANTIER

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriterium at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr. 31.12.18 lån for kr 1.430 mill. hos EBK.

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti: Den samlede tapsgaranti er begrenset til 1 % av bankens utlånsportefølje i EBK, minimum 5 millioner kroner eller 100 % av låneporteføljen hvis den er lavere enn kr 5 mill. Banken plikter å dekke 80 % av konstaterte tap på lån i portefølje formidlet til EBK, og EBK kan motregne overskytende del på 20 % i ubetalte provisjoner til alle eierbanker, proratarisk fordelt ut fra den enkelte banks andel av utlånsporteføljen på det tidspunkt tapet konstateres, i en periode på inntil 12 måneder fra tap konstateres.

Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern.

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene. Pr. 31.12.2018 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til kr 0. Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål på 10 %.

Banken har kjøpt aksjer i EBK for 20,1 mill. kroner i 2018, hvorav 13,9 mill. kroner skyldes rebalansering av bankens eierskap og 6,2 mill. kroner i nye emisjoner.

	2018	2017
Garantiansvar		
Betalingsgarantier	3.172	3.131
Kontraktsgarantier	12.954	11.538
Andre garantier	279	4.357
Samlet garantiansvar ovenfor kunder	16.405	19.026
Garanti ovenfor Eika Boligkreditt	14.299	13.309
Sum garantiansvar	30.704	32.335

	2018	2017
Garantier til Eika Boligkreditt AS		
Total andel av garantiramme		
Saksgaranti	-	-
Tapsgaranti	14.299	13.309
Samlet garantiansvar ovenfor Eika Boligkreditt AS	14.299	13.309

	2018		2017	
Garantier fordelt geografisk	Beløp	%	Beløp	%
Halden	28.502	92,8 %	30.296	93,7 %
Oslo	1.215	4,0 %	945	2,9 %
Fredrikstad	618	2,0 %	575	1,8 %
Sarpsborg	318	1,0 %	318	1,0 %
Andre	51	0,2 %	201	0,6 %
Sum garantier	30.704	100,00 %	32.335	100,00 %

NOTE 24 – NØKKELTALL

TABELL		
Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2018	2017
Resultat		
Kostnader i % av inntekter	54,9 %	50,0 %
Kostnader i % av inntekter justert for VP	60,6 %	59,0 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	9,2 %	6,2 %
Egenkapitalavkastning*	9,3 %	10,1 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	27,5 %	25,9 %
Innskuddsmargin hittil i år	0,2 %	0,0 %
Utlånsmargin hittil i år	2,3 %	2,5 %
Netto rentemargin hittil i år	1,9 %	2,1 %
Soliditet inkl. årets overskudd**	12,5 %	12,8 %
Resultat etter skatt i % av GFK	1,2 %	1,3 %
Innskudd og Utlån		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	19,0 %	18,7 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	39,1 %	39,9 %
Innskuddsdekning	80,0 %	86,9 %
Innskuddsdekning inkl. EBK	52,6 %	56,5 %
* EK-avkastning etter beregnet skatt – Annualisert		
** Soliditet er beregnet som EK etter beregnet skatt over FVK		
Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2018	2017
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	19,11 %	20,75 %
Kjernekapitaldekning	19,11 %	20,75 %
Kapitaldekning	21,48 %	20,75 %
Leverage ratio	9,84 %	10,91 %
Likviditet		
LCR	145 %	180 %
NSFR	146 %	140 %

Til generalforsamlingen i Berg Sparebank

Frolandsveien 6, 4847 Arendal
Org.nr: 982 316 588 MVA

T +47 38 07 07 00

F +47 23 11 42 01

www.rsmnorge.no

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Berg Sparebanks årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på kr 36 076 000 og et overskudd i konsernregnskapet på kr 36 063 000. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Berg Sparebank per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Berg Sparebank per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

RSM Norge AS is a member of the RSM network and trades as RSM. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

RSM Norge AS er medlem av/is a member of Den norske Revisorforening.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte

regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Arendal, 28. februar 2019
RSM Norge AS

A handwritten signature in blue ink, reading 'Johan Bringsverd'.

Johan Thulin Bringsverd
Statsautorisert revisor

Hovedkontor

Storgata 10
1751 Halden

Avdelingskontor

Postboks 198
Nygaardsgata 48-49 og 51
1601 Fredrikstad

Sentralbord

tlf. 69196000
e-post: firmapost@berg-sparebank.no
www.berg-sparebank.no